

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Хмельницький національний університет
Освітня програма	23482 Політологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Хмельницький національний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23482
Назва ОП	Політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Свідерська Ольга Іванівна, Шевчук Олександр Олександрович, Дерев`янок Сергій Миронович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не залучався
Дати візиту до ЗВО	15.04.2021 р. – 17.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.khnu.km.ua/root/res/700-435-121.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://www.khnu.km.ua/root/res/700-435-133.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП “Політологія” є прагненням Хмельницького національного університету здійснити власний внесок в удосконалення управління регіональним розвитком. Поштовхом до її запровадження став брак висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечити успішну реалізацію адміністративно-територіальної реформи та реформи децентралізації. Підготовка бакалаврів за ОП запроваджена у 2017 р. На час проведення експертизи за ОП навчається 33 здобувачі (31 – за денною формою та 2 – за заочною формою навчання; відповідно на першому курсі – 8/1, на другому - 10/1, на третьому - 5/0, на четвертому – 8/0). Особливість (унікальність) програми полягає у її прикладній орієнтації та акцентуванні на набутті практичних навичок з прогнозування та моделювання політичних процесів в системі державного управління, місцевого самоврядування та у діяльності інститутів представництва й узгодження інтересів, а також на професійному аналізі подій на місцевому, національному і глобальному рівнях та на розв’язанні комплексних проблем із застосуванням навичок критичного мислення для виконання організаційно-управлінських, аналітичних, експертно-прогностичних завдань та з метою формування громадянської політичної культури. Належний рівень надання освітніх послуг за ОП “Політологія” на думку експертної групи відповідає рівню В – освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недовіками, що не є суттєвими.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Реалізація ОП спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців-політологів, здатних до розв’язання комплексних проблем у сфері політичної діяльності. Залучення до викладання працевлагодів. Широкий спектр умов для вдосконалення викладацької майстерності НПП, матеріальна мотивація їх наукової активності та широкі можливості для інтернаціоналізації діяльності НПП. Набір нормативних і вибіркового дисциплін сприяє якісній підготовці здобувачів, відповідає Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня й має креативний характер. Об’єктивність оцінювання шляхом використання різносторонніх контрольних заходів. Системне дотримання та дієва популяризація академічної доброчесності. Чітка регламентація процедур запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій. Широкі можливості використання якісних матеріально-технічних, інформаційних, освітніх ресурсів університету під час навчального процесу. Позитивні практики. Системна робота щодо залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання, удосконалення ОП. Використання інноваційних методів навчання. До викладання залучаються фахівці-практики, професіонали з досвідом роботи. Зв’язок із працевлагодів забезпечується проходженням практики у різних сферах професійної діяльності: ЗМІ, політичні партії та громадські організації. Студентоцентризм й активна співпраця НПП і студентів. Акцент на практичну складову у викладанні професійно орієнтованих дисциплін. Забезпечення формування soft skills. Система автоматизованого запису на вибіркові дисципліни. Чіткі та зрозумілі правила вступу на навчання, визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, їх доступність для абітурієнтів та здобувачів. Системність заходів з інформування учасників освітнього процесу щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Залучення здобувачів до науково-дослідної роботи через наукові гуртки та інші студентські об’єднання, створення умов для апробації результатів досліджень через публікації у фахових і науково-популярних виданнях. Належне функціонування Відділу забезпечення якості вищої освіти, Центру аналітики, моніторингу та організації навчального процесу ХНУ в контексті забезпечення реалізації цілей і завдань ОП. Веб сайт ХНУ вдало структурований та інформаційно насичений.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Практична підготовка здобувачів (практика на 1-му та 2-му курсах) випереджає теоретичну основу. Впровадження курсів англійською мовою у якості нормативних не враховує можливої відсутності відповідного рівня англійської мови. У здобувачів відсутня можливість продовжувати у ХНУ освіту за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 052 “Політологія”. Рекомендації. Поважаючи принцип автономії ЗВО у формуванні та впровадженні ОП, ЕГ вважає за необхідне висловити рекомендації, що покликані сприяти удосконаленню освітньої діяльності за ОП. Оскільки програма, що акредитується заявлена як освітньо-професійна, доцільно передбачити проведення практик після вивчення студентами навчальних дисциплін, які надають відповідні предмету практики знання та навички; переглянути перелік навчальних дисциплін: включити до нормативної частини освітніх компонентів ОП навчальну дисципліну «Українська мова (за професійним спрямуванням)», натомість перенести до вибіркової – навчальну дисципліну “Political Science” (викладається англійською мовою), Врахувати висловлені під час проведення акредитаційної експертизи побажання працевлагодів щодо внесення до ОП (у вибірково частину) навчальної дисципліни (дисциплін) з метою набуття здобувачами знань і навичок створення якісних професійних проєктів для участі у грантовому конкурсному відборі. Використати можливості, передбачені прийнятими у ХНУ локальними актами: Положення про реалізацію права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ХНУ від 26.09.2019 р. (<https://cutt.ly/MvG2A2S>) та Положення про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ХНУ від 02.01.2020 р. (<https://cutt.ly/cvG2ZxM>) для реалізації програм академічної мобільності та розширення неформальної освіти. Перспективним і таким, що відповідає інтересам випускників бакалаврату, вважаємо, є здійснення комплексу заходів щодо формування та запровадження у ХНУ ОПП чи ОНП для підготовки здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 052 “Політологія”. Для збільшення контингенту здобувачів, які навчаються за ОП “Політологія”, доцільним видається вивчення можливості прийому вступників на базі освітнього ступеня “молодший бакалавр” (освітньо-

кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст”) та на основі фахової передвищої освіти, отриманої в межах попередньої ОП за іншими спеціальностями.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Поштовхом до започаткування освітньої діяльності за спеціальністю “Політологія” стало прагнення ХНУ здійснити власний внесок в удосконалення управління регіональним розвитком, підготовку лідерів нової формації регіонального та загальнодержавного рівнів, які здатні до професійного аналізу подій, що відбуваються на місцевому, національному та глобальному рівнях, розв’язання комплексних проблем у сфері політичної діяльності. Проведення освітньої діяльності за спеціальністю “Політологія” започатковано в ХНУ у 2017 р. на кафедрі філософії і політології. Уперше ОП “Політологія” затверджена рішенням Вченої ради ХНУ від 23.02.2017 р., протокол № 10. Відповідно до регіональних потреб ринку праці та з урахуванням побажань стейкхолдерів ОП оновлена у 2018 р. (рішення Вченої ради ХНУ від 29.06.2018 р., протокол № 15). У зв’язку із введенням в дію Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 052 “Політологія” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти актуальна ОП “Політологія” затверджена рішенням Вченої ради ХНУ від 26.08.2020 р., протокол № 1. Відповідальною за реалізацію ОП є створена 01.02.2021 р. випускова кафедра міжнародної комунікації та політології. Цілі ОП сформульовані чітко та відповідають освітній місії, візії, цінностям та стратегічним завданням закладу, які визначені у Стратегії розвитку ХНУ на 2016-2020 рр. (<https://cutt.ly/ivG21z3>) та Стратегії розвитку ХНУ на 2021-2025 рр. (<https://cutt.ly/fvG25rj>). Підготовка висококваліфікованих фахівців-політологів відповідає місії ХНУ : «формування загальнокультурної та професійної компетентностей майбутніх фахівців, здатних генерувати нові ідеї та реалізовувати їх у виробничій та науковій сферах, мобільних та конкурентоздатних на ринку праці в Україні та за її межами». ОП забезпечує формування у здобувачів освіти демократичної культури, моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції, утверджує принципи вільного вираження думок, ідей та творчих здібностей. Результатом реалізації ОП є висока мотивація до побудови громадянського суспільства на засадах свободи та демократії; розвиток критичного мислення, гармонійної та високоморальної особистості, патріотизму та поваги до національної культури; міждисциплінарність змісту навчання, що є фундаментальними цінностями університету відповідно до Стратегії розвитку ХНУ та Статуту ХНУ. Окрім того, Статут ХНУ від 30.08.2016 р. (<https://cutt.ly/PvG9iCI>) вимагає «забезпечення через навчальний процес всебічного розвитку людини як особистості і найвищої цінності суспільства», що формують навчальні дисципліни світоглядного та соціогуманітарного спрямування, широко представлені у НП ОП “Політологія” та у каталозі дисциплін вільного вибору студента.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП враховує регіональні потреби ринку праці у фахівцях, здатних забезпечити успішну реалізацію адміністративно-територіальної реформи та реформи децентралізації. Створення ОП “Політологія” обумовлено й запитом працедавців, якими виступають органи державної влади та місцевого самоврядування, політичні партії та громадські організації, засоби масової інформації. Аналіз ОП, відомостей її самооцінювання, документації кафедри міжнародної комунікації та політології, результатів опитувань стейкхолдерів продемонстрував, що в ХНУ ведеться системна робота щодо їх залучення до формування та реалізації цілей ОП. Стейкхолдери мають широкі можливості для надання пропозицій під час формальних заходів і неформальних обговорень, шляхом опитування, через рецензування та надання відгуків, у тому числі з використанням соціальних мереж. На етапах розробки та впровадження даної ОП, визначення її мети та переліку й змісту освітніх компонентів були проведені опитування студентів і працедавців. Усталеною є практика щорічного анонімного опитування здобувачів щодо якості навчання за ОП. У ході проведення ЕГ фокус-груп здобувачі підтвердили, що вони висловлювали свої позиції щодо цілей та змісту ОП на засіданнях кафедри міжнародної комунікації та політології (раніше – кафедри філософії і політології) і опитувань, результати яких доступні на сайті кафедри (<https://cutt.ly/tvG9soq>). Факти обговорення та врахування пропозицій здобувачів при розробці ОП зафіксовано у протоколах засідань кафедр (№ 11 від 11.06.2018 р., № 10 від 7.06.2019 р., № 9 від 13.05.2020 р.). Потенційні працедавці (представники політичних партій, громадських організацій, депутати обласної та міської рад) були залучені до розробки концепції ОП ще на етапі започаткування освітньої діяльності за спеціальністю та під час подальшого оновлення ОП. Побажання працедавців враховані при

формуванні змісту ОП у 2020 році, що зафіксовано у протоколі розширеного засідання кафедри (протокол № 8 від 22.04.2020 р.) та підтверджено 15.04.2021 р. під час зустрічі з ЕГ. Цілі та РН ОП враховують перелічені у тексті самооцінки й інші пропозиції працедавців. Листи погодження ОП і письмові відгуки працедавців розміщені на сайті кафедри (<https://cutt.ly/yvG9h5I>). Аналіз протоколів засідань кафедри свідчить про регулярне обговорення пропозицій академічної спільноти щодо змісту ОП, у т. ч. при щорічному обговоренні результатів опитування здобувачів щодо якості навчання, а також на методичних семінарах щодо змісту освітніх компонентів. Пропозиції щодо змін до актуальної ОП були обговорені на засіданні Вченої ради факультету міжнародних відносин (протокол № 12 від 25.08.2020 р.). Під час проведення експертизи працедавці висловили побажання про внесення до ОП (у вибіркову частину) навчальну дисципліну (дисципліни) з метою набуття здобувачами знань і навичок створення якісних професійних проектів для участі у грантовому конкурсному відборі. Зміст конкретних пропозицій та їх авторів названо у підрозділах 6.3 та 8.2 цього звіту ЕГ.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При формуванні цілей ОП врахована специфіка розвитку спеціальності "Політологія", пов'язана із розширенням прикладних підходів до досягнення політичних процесів. Тенденції розвитку спеціальності є предметом постійного моніторингу гаранта та проєктної групи, зокрема, через врахування досвіду аналогічних програм українських і закордонних ЗВО, регулярні підвищення кваліфікації членів групи забезпечення ОП, їхню участь у тренінгах, семінарах й інших заходах. ОП, що акредитується, розроблена з урахуванням Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2011-2020 від 18.11.2011 р. та на 2021-2027 рр. від 20.12.2019 р., Стратегії розвитку м. Хмельницького до 2025 р. від 31.05.2017 р. Як свідчать відгуки працедавців на ОП, що розміщені на веб сайті кафедри, цілі та ПРН ОП враховують регіональні потреби у фахівцях, здатних забезпечити реалізацію реформ у політичній і інших сферах регіонального ринку праці, здатних ідентифікувати, аналізувати та розв'язувати проблеми, застосовуючи комплексний підхід, критичне мислення, навички командної роботи та вміння різносторонньої й різноформатної комунікації. ОП передбачає набуття компетентностей, пов'язаних з особливостями функціонування політики на регіональному рівні, зокрема, ФК05, ФК06, ФК11. Цим запитам відповідає зміст навчальних дисциплін та практик (зокрема, у РН04, РН20, РН21), що відображено у силабусах і РНП, програмах практик. Модель ОП "Політологія" створена з урахуванням Стандарту вищої освіти та досвіду впровадження бакалаврських програм в інших ЗВО України (зокрема, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, Національного університету "Острозька академія"). Зокрема, враховано їхні підходи до набуття здобувачами soft skills, організації практичної підготовки, форм та методів навчання тощо. При побудові дизайну даної ОП, формуванні переліку освітніх компонентів загальної та професійної підготовки використано практичний досвід з реалізації ОП за спеціальністю "Політологія" у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та Київському університеті імені Бориса Грінченка. При формуванні ОП було враховано досвід впровадження освітніх бакалаврських програм політологічного спрямування університетів Республіки Польща. Зокрема, проаналізовано їхні програми навчання та враховано у змісті дисциплін «Політичні партії та партійні системи», «Світова політична думка», «Політичний маркетинг», «Політична культура» підходи НПП Лодзького університету (<https://www.uni.lodz.pl/>); з «Методології політологічних досліджень» - Вищої школи міжнародних відносин та соціальних комунікацій, м. Хелм (<https://wssm.pl/>); «Організація і функціонування держави», «Громадянське суспільство», «Критичне мислення», «Міжкультурне спілкування» - Військово-морської академії імені Героїв Вестерплатте в м. Гдиня (<https://www.amw.gdynia.pl>).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз ОП 2020 р. дає підстави стверджувати, що програмні результати навчання та здійснення освітньої діяльності загалом відповідають вимогам "Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 "Політологія" для першого (бакалаврського) рівня", затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України № 911 від 10.07.2020 р. Зокрема, згідно з вимогами Стандарту 75% обсягу ОП спрямовано на забезпечення загальних та фахових компетентностей за спеціальністю (обов'язкова частина); 25% – на реалізацію права студентів на вивчення вибіркового навчального дисциплін із загальноуніверситетського каталогу (<https://cutt.ly/kvG9n7y>). При розробці ОП враховано всі програмні результати навчання, що передбачені Стандартом, зокрема, ПРН1 – ПРН16. Матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП показує, якими освітніми компонентами досягаються ПРН, визначені Стандартом. Це наочно ілюструє вміщена в самооцінці структурно-логічна схема, що є алгоритмом реалізації навчального плану та ОП для формування у здобувачів знань та умінь, передбачених Стандартом. Така логіка вивчення надає можливість студентам усвідомити загальний зміст і структуру політичної сфери суспільства, а потім доповнювати його деталізованими теоретичними знаннями та практичними навичками. Принцип наступності навчання – вивчений у межах дисципліни матеріал буде використовуватись при вивченні наступних дисциплін, в процесі проходження студентами практик та при виконанні курсових робіт та кваліфікаційної роботи.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони. Мета та цілі ОП чітко визначені та цілком корелюються зі Стратегіями розвитку ХНУ на 2016-2020 та 2021-2025 рр. Системна робота щодо залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання. Можливості для надання ними пропозицій щодо формування та удосконалення ОП (опитування, рецензування та надання відгуків, в тому числі з використанням соціальних мереж). Цілі ОП та ПРН відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 “Політологія” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, враховують досвід аналогічних програм провідних українських та окремих зарубіжних ЗВО. Позитивні практики. Системна робота щодо залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та ПРН, удосконалення змісту ОП і освітнього процесу за нею.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони. Слабких сторін не виявлено. Рекомендації. Відсутні.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП у контексті критерію 1 (системна робота щодо залучення стейкхолдерів до формулювання цілей і програмних результатів навчання, удосконалення ОП), які відповідають вимогам критерію 1, але не мають інноваційного/взірцевого характеру, експертна група дійшла висновку, що ОП “Політологія” спеціальності 052 “Політологія” та освітня діяльність за цією програмою відповідають рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Повна інформація про ОП освітнього рівня бакалавр, спеціальності 052 «Політологія» розміщена на офіційному веб сайті ХНУ, зокрема, ОП за 2017 р. (<https://cutt.ly/ZvUiGkL>) за 2020 р. (<https://cutt.ly/gvUi2UM>). Загалом ОП відповідає вимогам законодавства, містить у собі 240 кредитів за Європейською трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС), 60 (25%) з яких забезпечуються дисциплінами вільного вибору студента. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин, що відповідає вимогам п. 5 ст. 5, п. 13 частини першої ст. 1 Закону України “Про вищу освіту”. Також ОП містить загальні та спеціальні (фахові) компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності 052 “Політологія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Освітні компоненти, включені до ОП, складають логічно взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Освітні компоненти забезпечують формування фахових і загальних компетентностей, що відповідають предметній області спеціальності “Політологія”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Загалом зміст ОП має досить чітку логіку й побудований відповідно до мети досягнення заявлених цілей та програмних результатів. Однак, при аналізі було виявлено, що у певних складових ОП логічна послідовність є дещо порушеною (<https://cutt.ly/mvFyB6j>). Зокрема, це стосується навчальної практики у ЗМІ у 2-му навчальному семестрі, тоді, як дисципліна “Політична журналістика та політична інформація” вивчається студентами у 5-му. Виробничу практику в політичних партіях і громадських організаціях здобувачі проходять у 4-му навчальному

семестрі, а дисципліни, котрі мали б формувати базові теоретичні знання (“Історія та теорія політичних партій та партійних систем” і “Вибори та виборчі системи”) вивчаються ними у 6-му навчальному семестрі. Також дисципліна “Основи критичного мислення”, яка викладається у першому навчальному семестрі, передує вивченню філософії, хоча певні філософські засади є фундаментом основ критичного мислення. Така дисципліна як “Прикладна інформатика” (3-й навчальний семестр) не зовсім відповідає освітнім потребам здобувачам освіти за спеціальністю 052 “Політологія”, а має швидше характер програмування, або написання сайтів, без політологічного спрямування (<https://cutt.ly/5vFu0Te>), хоча у програмі вже є дисципліна “Інформатика та сучасні інформаційні системи і технології” (2-гий навчальний семестр). Дисципліни “Політична історія зарубіжних країн” (<https://cutt.ly/HvFuEyk>) (1-ший навчальний семестр) та “Історія зарубіжних політичних вчень та політичної думки України” (<https://cutt.ly/MvFuzEv>) за тематичним наповненням дещо дублюють одна одну. Дисципліна “Політичне моделювання і прогнозування” (<https://cutt.ly/FvFuJIj>) (7-мий, 8-мий навчальні семестри) має швидше математичний характер, без врахування специфіки політичного аналізу та прогнозування як такого. Дисципліна “Political Science” визначена як обов’язкова, хоча не всі студенти досконало володіють англійською, зокрема є й такі котрі вивчають німецьку, французьку тощо. Також в ОП за 2020 р. замінена дисципліна “Українська мова за професійним спрямуванням” на дисципліну “Публічне мовлення та академічне письмо” (<https://cutt.ly/4vFu9sE>), однак при аналізі змісту НП самої дисципліни виявлено, що вона більше спрямована на формування ораторської майстерності ніж на вміння письмово спілкуватись державною мовою у професійній діяльності.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 052 “Політологія” та дає можливість досягати заявлених цілей та ПРН. Зокрема ЗК01 забезпечують такі дисципліни як “Історія зарубіжних політичних вчень та політичної думки України”, “Теорія держави і права”, “Основи професійної етики”, “Загальна теорія політики”, “Політичні системи країн світу”, “Державне управління та місцеве самоврядування”, “Історія та теорія політичних партій та партійних систем”, “Політичний менеджмент і маркетинг”, “Політичне моделювання і прогнозування”, “Методика і техніка політологічних досліджень”.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ХНУ запроваджену чітку практику формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. Вибірковість дисциплін регламентується Положенням про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін в ХНУ чинному із 1 вересня 2020 року (<https://cutt.ly/1vFi53i>) до цього моменту актуальним було Положення про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін в ХНУ (<https://cutt.ly/SvFoam7>). Обов’язкова частина ОП визначається стандартом вищої освіти, а вибірковою (25% обсягу ОП) – індивідуальною траєкторією навчання студента і формується ним в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС) із загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін (<https://cutt.ly/hvFoT1B>), що запропоновані різними кафедрами університету з метою здійснення поглибленої підготовки за напрямками, що визначають характер майбутньої фахової діяльності; сприяння їхнім особистим інтересам та затребуваності на ринку праці. Під час фокус-групи здобувачі показали, що користуючись системою електронного кабінету кожен з них має можливість вибрати курс, залежно від індивідуального вподобання. Система електронного вибору дисциплін дозволяє не тільки вибрати серед запропонованих предметів необхідну кількість дисциплін, але й побачити наскільки певний предмет відповідає професійному спрямуванню, які компетентності вже повинен мати студент, вивчаючи певну дисципліну, або яка дисципліна не потребує попередніх додаткових знань. Під час зустрічі з представниками структурних підрозділів, завідувач навчально-методичного відділу, Любохинець Л. С., підтвердила, що вивчення студентами вибіркових дисциплін відбувається у відведений для цього час, що не збігається із розкладом занять на ОП “Політологія”. Жодних обмежень щодо чисельності студентів для набору груп на вибіркові дисципліни немає, окрім тих моментів, де студентам необхідно мати певні знання для вивчення вибіркової дисципліни. Разом з тим, здобувачі освіти мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію через участь у програмах академічної мобільності; гнучку організацію навчання за індивідуальним графіком; отримання права на академічну відпустку; визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та у неформальній освіті, а також через вибір індивідуальних завдань в межах ОК, вибір тем курсових робіт, баз практик тощо. Здобувачі можуть звернутись за консультацією стосовно доцільності чи рівня викладання певної дисципліни до куратора групи, гаранта ОП, завідувача випускової кафедри або представника деканату.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В ОП та НП достатньою мірою представлені передумови формування компетентностей, що необхідні здобувачам для подальшої професійної діяльності. Загалом ОП передбачає три види практики. У 2-му семестрі – навчальна практика в ЗМІ (ОПП.18), під час якої студенти отримують практичні навички у сфері політичної аналітики та обробки політичної інформації (забезпечує здобуття ЗК04, ЗК09, ФК01, ФК03, ФК09). Згідно інформації, викладеної

на сайті кафедри базами практики є телеканал UA: ПОДІЛЛЯ (Філія публічного акціонерного товариства “Національна суспільна телерадіокомпанія України”); телеканал ДП “ДТА” (33 канал); муніципальна телерадіокомпанія “МІСТО” (<https://cutt.ly/nbuTeC8>), з якими укладено відповідні угоди про проходження здобувачами практик. Також співпрацю між кафедрою та базами практики підтверджено під час зустрічі ЕГ із стейкхолдерами ОП. У 4 семестрі – виробнича практика у політичних партіях та громадських організаціях (ОПП.19), (забезпечує здобуття ЗК04, ФК01, ФК05, ФК09, ФК11). Базами практики, відповідно до укладених угод, є ГО “Батьківщина молода”, ГО “Соціально-політична ініціатива», ГО “Хмельницька ініціатива”, політична партія “Команда Симчишина” (<https://cutt.ly/nbuTeC8>). Факти, що підтверджують проходження практики здобувачами ОП розміщені на офіційному веб сайті кафедри (<https://cutt.ly/8buYHvn>). У 6 семестрі – виробнича практика в органах державної влади та місцевого самоврядування (ОПП.20), (забезпечує здобуття ЗК04, ФК01, ФК06, ФК09, ФК11). Офіційними базами практики ОП, згідно з укладеними угодами, є Хмельницька міська рада та Хмельницька районна державна адміністрація. Факти підтвердження проходження практики студентами розміщені на офіційному веб сайті кафедри: (<https://cutt.ly/VbuY1Mv>) і (<https://cutt.ly/tbuY3uH>) Організація практичної підготовки студентів регламентується Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/HvG9OsG>) та Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/fvG9SKm>). Однак, як в ОП, так і у НП не вказані чіткі терміни практик. За словами гаранта, практика здійснюється у межах того семестру, в якому вона передбачена, проте конкретний термін залежить від можливостей баз практик приймати у себе студентів. Зміст практики визначається її програмою, що розробляється випусковою кафедрою із врахуванням пропозицій від баз практик. Окрім того, до практичної підготовки належить написання кваліфікаційної роботи, на яку НП відводиться 8 кредитів ЄКТС (240 годин). Згідно з звітом самооцінювання, значна частина практичної підготовки передбачена програмами інших освітніх компонентів і здійснюється у процесі викладання нормативних та вибіркових навчальних дисциплін, що частково підтверджується силабусами навчальних дисциплін, а також опитуванням гаранта, викладачів ОП та здобувачів освіти (Зустріч 3 з гарантом ОП, Зустріч 4 з академічним персоналом, Зустріч 5 з працевдавцями, Відкрита зустріч - День 1 - 15.04.2021р.; Зустріч 7 зі здобувачами вищої освіти - День 2 - 16.04.2021р.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОП закладена можливість набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills): з публічного мовлення та презентації власних досліджень, що забезпечують лекційні та практичні заняття із дисципліни “Публічне мовлення та академічне письмо” (<https://cutt.ly/tbuKmQ5>), навичок критичного мислення завдяки застосуванню методів проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів, а також використання у практичних заняттях активних та інтерактивних методів навчання (дискусії, навчальні ігри, розгляд ситуацій, аналізу медіаконтенту) із “Основи критичного мислення” (<https://cutt.ly/IbuJ2Lv>), дисципліни “Філософія” (<https://cutt.ly/7buXobr>); завдяки лекційному матеріалу набуття знань у сфері міжкультурної комунікації щодо особливостей культур націй і народів світу для досягнення взаєморозуміння й позитивного результату у міжкультурних контактах, та завдяки практичним заняттям – набуття навичок вербального та невербального вираження національних особливостей, а також міжкультурних особливостей комунікативної поведінки із дисципліни “Міжкультурна комунікація та міжнародний етикет” (<https://cutt.ly/nbuLASD>), лекцій (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації) і практичних занять (з використанням методів інтерактивного навчання), що мають за мету оволодіння студентами навичками здійснення комплексного аналізу причин, типів та наслідків взаємодії сучасних політичних систем і режимів, враховуючи специфіку їх перебігу описану в окремих літературах світу, у тому числі й в українській у рамках дисципліни “Політика і література” (<https://cutt.ly/VbuXhT8>). Під час практичних занять із дисципліни “Політична журналістика та політична інформація” застосовуються активні та інтерактивні методи навчання, зокрема, дискусії, навчальні ігри (наприклад, «Визнач власну позицію», «Мікрофон», «Дискусія в стилі ток-шоу», «Гра симуляція» тощо), case study (метод практичних ситуацій), метою яких є максимально стимулювати пізнавальну активність і самостійність студентів-політологів у навчальному процесі, а також сприяти формуванню відповідних навичок і вмінь, створення атмосфери співробітництва, взаємодії, демократичності, вміння спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення (<https://cutt.ly/ibuVkaH>), та ін. Суттєвим фактором розвитку соціальних навичок є проходження студентами починаючи з першого курсу навчальних практик. Окрім того, на розвиток soft skills (зокрема вміння налагоджувати контакти, комунікувати, обмінюватись знаннями та досвідом, практично засвоювати особливості професійних компетенцій) впливає участь у засіданнях органів студентського самоврядування, численні екскурсії, поїздки (<https://cutt.ly/ZvG9JHe>), участі у різних тренінгах, громадських обговореннях, форумах, кафедральних наукових гуртках, студентському політичному клубі “Школа молодого політика” та Клубі політичного кіно, організованих кафедрою, виступах студентів на конференціях тощо.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Зміст ОП 2020 р. та здійснення освітньої діяльності за нею повністю відповідають вимогам “Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 “Політологія” для першого (бакалаврського) рівня”, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України № 911 від 10.07.2020 р. Зокрема, з урахуванням освітнього стандарту створена модель актуальної ОП “Політологія” 2020 р. Стандарту відповідають цілі ОП; усі передбачені ним програмні результати навчання, зокрема, ПРН1 – ПРН16; набір нормативних і вибіркових дисциплін й співвідношення їх обсягу (відповідно 75% і 25 %) та ін.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Визначення обсягу освітніх програм та її окремих компонентів регулюються у ХНУ «Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницькому національному університеті» (<https://cutt.ly/xbud8KG>), що опирається на закон “Про вищу освіту” та встановлений Стандарт відповідної спеціальності. Так, для освітнього рівня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти передбачається 240 кредитів ЄКТС, які здебільшого дозволяють встановити навчальне навантаження здобувача освіти денної форми зазвичай становить 60 кредитів ЄКТС за один академічний рік. Основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов’язкових навчальних занять здобувачів вищої освіти є самостійна робота, основні аспекти організації якої відображені у “Положенні про організацію та контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті” (<https://cutt.ly/rbuhFMZ>). Даним положенням визначено, що зміст самостійної роботи з конкретної дисципліни визначається її РП та у повному обсязі забезпечується навчально-методичними засобами, завданнями та настановами викладача. Окремими видами самостійної роботи можуть бути виконання індивідуальних завдань у формі рефератів, есе, курсові, кваліфікаційних (дипломних) робіт (проєктів), тощо). Співвідношення аудиторної і самостійної роботи здобувачів вищої освіти з вивчення навчальної дисципліни регулюється рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, навчально-методичного та навчального відділів університету за погодженням із відповідними деканатами та кафедрами і відтворюється у РП навчальних дисциплін. Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти університету, регламентується НП і, як правило, коливається від 1/2 до 2/3 загального обсягу навчального часу (у годинах), відповідно до загального часу відведеного на вивчення навчальної дисципліни. При формуванні плану самостійної роботи, визначенні її змісту й обсягів, кафедра міжнародної комунікації та політології враховує її збалансованість з іншими видами навчальної роботи таким чином, щоб їх загальна сума не перевищувала тижневе навантаження здобувачів вищої освіти (45 академічних годин). Рекомендовані норми витрат часу на самостійну роботу здобувача вищої освіти (академічні години) також зазначені у дод А. до “Положення про організацію та контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті” затверджені Науково-методичною радою університету. Для визначення нормативного розподілу кафедрою проводяться опитування щодо оцінювання освітньої програми “Політологія” здобувачами вищої освіти та Моніторинг якості організації самостійної роботи в освітньому процесі, в т. ч. за дистанційними технологіями навчання серед здобувачів освіти заявленої ОП, результати яких є у вільному доступі на веб сайті кафедри (<https://cutt.ly/NbuWexV>).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП дуальна освіта не практикується, однак в університеті започатковано процедуру отримання подвійного диплому.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП зорієнтована на сучасні вимоги суспільних змін, та враховує особливості локальних потреб насамперед територіальних громад Хмельницької області. Структура ОП відповідає вимогам, встановленим освітнім стандартом спеціальності 052 “Політологія”. Враховано низку актуальних питань: розвиток критичного мислення, формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, впровадження практики зарахування результатів неформальної освіти, залучення студентів до наукової та практичної діяльності, студентоцентроване навчання, врахування думки студентів при перегляді ОП, практичне спрямування ОП тощо. Позитивні практики. Система електронного вибору здобувачами навчальних дисциплін. Створення та функціонування студентських наукових гуртків, Школи молодого політолога, Клубу політичного кіно та інших форм, спрямованих на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони. ОП має певні недоліки у самій структурі та НП. Рекомендації: Поважаючи принцип автономії ЗВО, ЕГ все ж рекомендує, з метою удосконалення заявленої ОП, переглянути доцільність та логічність окремих навчальних дисциплін: можливості забезпечення здобувачам ОП “Політологія” отримання знань із української мови, та державного письма, вивчення практично ідентичних предметів “Політична історія зарубіжних країн”, “Історія зарубіжних політичних вчень та політичної думки України”, послідовності викладу дисциплін “Філософія” та “Основи критичного мислення”, а також логічності розміщення навчальної практики у ЗМІ у 2-му навчальному

семестру; виробничої практики в політичних партіях та громадських організаціях у 4-му навчальному семестрі, доцільність дисципліни “Political Science” у переліку вибіркових дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП (введення дисципліни “Основи критичного мислення”, викладання курсу англійською мовою, добру практичну та наукову підтримку студентства з боку науково-педагогічних працівників) та їх загальне співвідношення із виявленими недоліками, які не мають критичного значення у контексті критерію 2 та можуть бути оперативно виправлені, експертна група дійшла висновку, що ОП “Політологія” спеціальності 052 “Політологія” та освітня діяльність за цією програмою відповідають рівню В за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

У ХНУ впроваджені чіткі та зрозумілі правила прийому на навчання, що розроблені відповідно до Умов прийому МОН України та затверджені в установленому порядку (<https://cutt.ly/tvG9Vof>). Зрозуміло визначена процедура вступу абітурієнтів на всі напрями навчання із зазначення форм і термінів навчання. Правила прийому до ХНУ в 2021 р. з додатками до них розміщені на офіційному веб сайті університету (<https://cutt.ly/ovG3VOZ>) та не містять ознак дискримінації.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

У 2021 році для конкурсного відбору осіб, які вступають на перший курс ОП “Політологія”, зараховуються бали сертифікатів ЗНО із трьох конкурсних предметів з такими коефіцієнтами для обрахунку конкурсного балу: Історія України – 0,4; Українська мова та література – 0,3; Предмет на вибір вступника – 0,2; Свідоцтво про повну загальну середню освіту – 0,1. (<https://cutt.ly/VvOxNlF>). Прийом вступників на навчання за ОП “Політологія” здійснюється із урахуванням наявної у вступника повної загальної середньої освіти на базі конкурсної пропозиції за результатами ЗНО без вступних випробувань. Вибір предметів, мінімальний бал ЗНО та вагові коефіцієнти на КП регламентуються Правилами прийому до ХНУ (<https://cutt.ly/dvG36ke>). При виборі предметів ЗНО для вступу на навчання за ОП враховано необхідність перевірки базових знань. Розподіл коефіцієнтів з кожного предмету ЗНО обговорюється на засіданнях Приймальної комісії ХНУ із залученням представників деканатів та урахуванням пропозицій гарантів ОП. Коефіцієнти кожного предмету ЗНО вмотивовані особливостями ОП та враховують необхідність високого рівня підготовки вступників з історії та української мови для успішного навчання за ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці, Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ, Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти та надання їм академічної відпустки у ХНУ (<https://cutt.ly/wvOcoQG>), Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ХНУ (<https://cutt.ly/9vOvUxy>) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ХНУ, які є у відкритому доступі на сайті ХНУ (<https://cutt.ly/avOсbNo>) та доводяться до відома студентів кураторами академічних груп. Результати навчання за освітніми компонентами, отримані в інших ЗВО, можуть бути перезараховані в результаті погодження з деканом факультету, відповідно до поданої студентом заяви, попередньо узгодженої з завідувачем відповідної кафедри (за наявності відповідного документа, що підтверджує результати навчання: академічної довідки, їх обсягом годин у кредитах ЄКТС та інформацією про систему оцінювання навчальних досягнень, завіреної в установленому порядку у ЗВО; додатка до диплома про вищу освіту (диплома молодшого спеціаліста, молодшого

бакалавра, бакалавра, спеціаліста, магістра), виданого акредитованим ЗВО України; витягу з навчальної картки студента або завіреного деканом індивідуального навчального плану (для студентів ХНУ) та/або на основі проведення експертного оцінювання. Результати фіксуються в індивідуальному навчальному плані студента. Відповідно до відомостей самооцінки, а також у ході зустрічі зі студентами та гарантом ОП було встановлено, що за ОП “Політологія” була позитивна практика визнання результатів навчання Банашка Владислава, який вступив на другий курс у 2020 році на основі заяви про переведення, заяви про перезарахування навчальних дисциплін, академічної довідки та індивідуального навчального плану, наданого попереднім ЗВО. Таким чином була встановлена академічна різниця (5 академічних предметів) і визначений термін, у який студент мав її ліквідувати. Здобувач вищої освіти опанував дані дисципліни шляхом індивідуальної роботи, опираючись на наявні силабуси, та виконав усі завдання у визначений для цього термін (до початку зимової сесії 2020/2021 н.р. Ще одним прикладом є визнання результатів навчання студенту групи ПОЛ-20-1 Макіяну Михайлу, який вивчав на педагогічному факультеті Католицького університету в Ружомберку (Словаччина) дисципліну “Іноземна мова (англійська)”. Рішення прийняте деканом факультету міжнародних відносин на підставі заяви студента, та врахуванням наявності погодження завідувача кафедри іноземних мов та пред’явлених даних у довідці, виданій Католицьким університетом в Ружомберку.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ХНУ (<https://cutt.ly/3vOv4nk>). Загалом ХНУ може прийняти рішення про визнання і зарахування РН в обсязі до 10% від загального обсягу ОП, у т. ч. цілої навчальної дисципліни, або ж певної окремої теми, котру вивчають здобувачі вищої освіти. Для процедури перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, створюється робоча (експертна) група, основною метою якої є підтвердити або не підтвердити отримані студентом РН, на основі пред’явленого ним документу та проведеної співбесіди. У результаті відмови у перезарахуванні, експертна група (комісія) може прийняти рішення про проведення атестації з цієї дисципліни відповідно до чинного Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/nvOvBQd>). При потребі перезарахування частини предмету (певної теми) здобувач звертається із відповідною заявою до завідувача кафедри, який доручає відповідальному викладачеві провести перевірку знань із заявлених розділів дисципліни та на основі висновків викладача приймає рішення щодо задоволення (незадоволення) заяви. На основі наявних відомостей самооцінювання заявленої ОП, а також під час зустрічей із гарантом ОП та здобувачами вищої освіти визначено, що у ХНУ існують позитивні практики перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Зокрема підтвержені випадки щодо перезарахування теми «Особистість і політика. Політичне лідерство» з дисципліни «Загальна теорія політики» у 2019/2020 н. р. на основі поданих сертифікатів участі у проєкті «Лідерська платформа» громадсько-політичних студій при Хмельницькій міській раді (2019 р.) студентками групи ПОЛ-18-1 Налімової В. і Бараболі К., а також перезарахування теми «Громадянське суспільство та політичні режими. Демократія як основа функціонування громадянського суспільства» з дисципліни «Громадянське суспільство» у 2020-2021 н. р. для студента ПОЛ-17-1 Нижника Д. на основі сертифікату про участь у тренінгу «Рівноправне партнерство чоловіків та жінок для демократичного розвитку країни», організованого IFES Україна (2018 р.).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони. У ХНУ встановлені чіткі, зрозумілі та доступні правила прийому на навчання, в тому числі й за ОП “Політологія”. Вибір предметів, мінімальний бал ЗНО та вагові коефіцієнти враховують особливості ОП “Політології”. Детальна інформація, розміщена на веб сайті приймальної комісії дозволяє ознайомитись із правилами прийому для випускників шкіл, коледжів та технікумів, вступників магістратури, та іноземних абітурієнтів. Також висвітлена інформація про запроваджені у ЗВО творчі конкурси та олімпіади, система має впроваджений чат бот для швидкого зворотного зв'язку із приймальною комісією. На сайті приймальної комісії викладену інформацію, яка може знадобитись абітурієнту – основні правила прийому, тести професійної визначеності для абітурієнта, чітко прописані пільгові категорії вступників, зазначені чіткі дати графіків вступної кампанії та ін. На високому рівні реалізується процедура визнання результатів навчання, отриманих студентами як в інших ЗВО, так і у неформальній освіті. Підтримується можливість реалізації академічної мобільності з врахуванням можливості віртуального навчання (мобільність із застосуванням технологій дистанційного навчання) паралельно з продовженням основного навчання у ХНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендації відсутні.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Ураховуючи наведені сильні сторони та позитивні практики (чіткість та зрозумілість правил прийому, зарахування результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та практику перезарахування результатів неформальної освіти) експертна група дійшла висновку, що за даним критерієм ОП "Політологія" має взірцевий/інноваційний характер, й повністю відповідає рівню А за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання у ХНУ поєднують як традиційний підхід: лекції, практичні, лабораторні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації, практики, виконання індивідуальних та курсових робіт, так і впроваджені у практику інноваційні форми організації та технології навчання. Викладачі ОП є вільними у визначенні змісту навчальних дисциплін, обранні форм та методів навчання і викладання в межах обов'язкового дотримання вимог ОП щодо обсягу (кредити ЄКТС) освітніх компонентів та формування визначених ОП компетентностей і ПРН, що є одним із виявів практичної реалізації принципу академічної свободи. За словами НПП той чи інший метод взаємодії зі здобувачами освіти обирається викладачем, та у великій мірі залежать від специфіки самої навчальної дисципліни. У ХНУ, зокрема й у заявленій ОП, дотримуються студентоцентрованого підходу. Відділ забезпечення якості вищої освіти на постійній основі проводить зі здобувачами різні опитування з метою визначення певних питань та пропозицій, котрі стосуються організації навчального процесу. Такі ж опитування проводяться відділом зі стейкхолдерами, результати опитувань оприлюднені на офіційному веб сайті ХНУ (<https://cutt.ly/7vYE8oF>). Додатково щосеместрово проводяться опитування і кафедрою міжнародної комунікації та політології (<https://cutt.ly/RvYOZgk>). Дані, зібрані в анкетуваннях свідчать про задоволеність / незадоволеність здобувачів вищої освіти рівнем викладання навчальних дисциплін, індивідуальним підходом НПП до них. Водночас результати таких досліджень є предметом обговорень на засіданнях кафедри. Під час зустрічі 7 зі здобувачами вищої освіти (День другий - 16.04.2021 р.) було згадано випадок, коли студенти звернулись до керівництва кафедри з проханням про заміну викладача через непорозуміння між ними, прохання було задоволене. Принцип академічної свободи у ХНУ регламентується п. 6. Положення про організацію навчального процесу (<https://cutt.ly/DvYPrhl>), Положенням про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вільний вибір дисциплін (<https://cutt.ly/BvYPrm9J>), а також забезпечується через інтеграцію таких принципів, як дотримання академічної доброчесності (<https://cutt.ly/KvYPS7u>), можливості здійснювати інноваційну педагогічну діяльність, практику підтримання творчого підходу до процесу організації навчальної діяльності, можливість реалізації у науково-дослідній роботі (<https://cutt.ly/DvYPr4uX>), можливості здобувачами освіти набувати знань у неформальній освіті (<https://cutt.ly/3vYAtzK>); здійснення академічної мобільності учасників освітнього процесу (<https://cutt.ly/OvYAgOT>), можливість й обов'язок НПП проходити підвищення кваліфікації (<https://cutt.ly/GvYAnJx>) та ін. Складовою як студентоцентрованого підходу, так і академічної свободи, є забезпечення можливості вільного вибору здобувачами освіти тем кваліфікаційних робіт відповідно до власних наукових зацікавлень, а також врахування викладачами узгодженої тематики кваліфікаційних робіт у процесі викладання дисциплін.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про цілі, зміст та програмні результати навчання міститься в ОП та є у вільному доступі на офіційному веб сайті ХНУ (<https://cutt.ly/mvYOWUm>) та (<https://cutt.ly/BvYOa8i>) (за 2017 р.). Додаткову інформацію можна знайти у робочих навчальних планах, що також знаходяться у вільному доступі за покликанням (<https://cutt.ly/GvYI65t>), (<https://cutt.ly/ovYIBNf>) – денна форма навчання та (<https://cutt.ly/ovYIhzo>), (<https://cutt.ly/MvYUNKA>) – заочна форма навчання. Також з інформацією про ті чи інші дисципліни, їхнє змістовне наповнення, критерії оцінювання, методичні рекомендації до семінарських, практичних чи лабораторних занять, можна ознайомитися у силабусах та робочих програмах дисциплін, розміщених на сайті кафедри (<https://cutt.ly/2vYUSBe>) та на платформі MOODLE (<https://msn.khnu.km.ua>). Способи надання інформації про освітні компоненти та їх зміст в комплексі відповідають критеріям доступності й зрозумілості для учасників освітнього процесу.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЗВО велику увагу приділяє поєднанню навчання та наукових досліджень, що відображено у Положенні про науково-дослідну роботу студентів ХНУ (<https://cutt.ly/lvYUaAz>), де зокрема наголошено, що НДРС є невід'ємною складовою підготовки фахівців, що стосується і здобувачів спеціальності "Політологія". ОП реалізує дослідницьку складову за допомогою залучення здобувачів вищої до роботи семи наукових гуртків при кафедрі: Соціально-політичні студії (керівник канд. політ.н. Заславська О.О.), Проблеми формування правової та політичної культури українського суспільства (керівник канд. філос. н. Ювсечко Я.В.), Історико-політологічні дослідження (керівник д-р психол. н. Посвістак О.А.), Соціальні трансформації: актори та процеси (керівник канд. пед. н. Козаченко С.М.), та ін. З офіційними протоколами засідань наукових гуртків можна ознайомитися на сторінці кафедри (<https://cutt.ly/RvYTDC5>). Також на факультеті запроваджено практику проведення щорічного наукового евенту "Студентський науковий коктейль", у якому беруть активну участь і студенти ОП "Політологія". Проводиться захід у форматі конференції – круглого столу – обговорення – дискусії. Доповіді, статі, дослідження його учасників публікуються у науково-популярному журналі "Людина. Суспільство. Держава", що видається колективом кафедри чотири рази на рік. Здобувачі вищої освіти заявленої програми беруть участь у щорічній міжнародній науково-практичній конференції "Суспільство, держава і церква у спектрі міждисциплінарних досліджень", (<https://cutt.ly/VvYTgSj>), а також у тематичних круглих столах (<https://cutt.ly/KvYTYTx>). Водночас наукові дослідження студентів опубліковані у наукових статтях «Особливості політичної свідомості населення України» у виданні "Гілея: науковий вісник", автори якої студентки групи ПОЛ-18 Налімова В., Повістак О.А., у співавторстві із доц. Заславською О.О. (<https://cutt.ly/wvYR4qR>), та ін. Добре зарекомендувала себе практика залучення студентів до дослідницької діяльності у Соціологічній лабораторії ХНУ (<https://cutt.ly/BvYRMdE>), що здійснює проведення різноманітних соціально-політичних досліджень, моніторинг громадської думки, комплексний супровід виборчих кампаній, проведення екзит-полів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі заявленої ОП "Політологія" використовують отримані знання та навички у своїх педагогічних практиках, зокрема у змісті й впровадженні навчальних дисциплін. Змістова частина навчальних курсів відображає сучасні наукові досягнення та передбачає безпосереднє ознайомлення з ними здобувачів освіти через опрацювання праць провідних українських і закордонних дослідників, які внесені до списку рекомендованої літератури, що постійно оновлюється. Належний рівень змісту освіти забезпечується: практичним досвідом діяльності викладачів, провадженням наукових досліджень відповідної тематики; участю у наукових заходах; стажуванням. До прикладу – використання Я. Ювсечком здобутих знань під час програми "Звичка думати" під егідою MitOste.V. (Берлін), а також тренінгу "Школа фактчекерів: викривати фейки, протидіяти дезінформації" та пройдених онлайн-курсів на платформі Prometheus "Критичне мислення для освітян" та "Наука повсякденного мислення" під час розробки дисципліни "Основи критичного мислення" (<https://cutt.ly/dvYRcnN>). Результати монографічного дослідження С. Козаченко "Ціннісно-сміслова компетентність політолога: проблеми формування" використовуються для оновлення змісту дисципліни "Основи професійної етики" <https://cutt.ly/QvYRONl>, а також вибіркової дисципліни "Методика викладання соціально-політичних дисциплін" (<https://cutt.ly/8vYQJ5f>). Також у таких дисциплінах як «Загальна теорія політики» (<https://cutt.ly/MvYEEYZt>), "Політична журналістика та політична інформація" (<https://cutt.ly/YvYEpTm>) та "Політична комунікація" (<https://cutt.ly/GvYWMj6>) використовуються матеріали монограф О. Заславської "POLITICAL COMMUNICATION: socio cultural dimension" (2017) та інші наукові здобутки НПП тощо.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти беруть участь у щорічній міжнар. наук. конф. «Суспільство, держава і церква в спектрі міждисциплінарних досліджень», організаторами якої із 2016 р. є кафедра та ряд закордонних інституцій (<https://cutt.ly/obinaeD>). НПП ОП "Політологія" залучені до процесу інтернаціоналізації через участь у міжнар. конф. Бондаренко О.І. International scientific conference: Integración de las ciencias fundamentales y aplicadas en el paradigma de la sociedad post-industrial: 24 de abril de 2020. Barcelona, España; International scientific conference: Paradigmatic view on the concept of world science: August 21, 2020. Toronto, Canada (<https://cutt.ly/kvY2iT8>); участь у Міжнар. літературному конкурсі прозових українськомовних видань «DNIPRO-BOOK-FEST-2020» Дем'янюк М.Б., (<https://cutt.ly/kvY2iT8>), участь у міжнародному науковому проекті: Програма ЄС «ЕРАЗМУС +», напрям «Модуль Жан Моне» проекту міжнар. технічної допомоги ЄС «The EU Financial Sector as a Driver for Sustainable Development: European Integration, Policy Reform and Networked Economy Perspectives», травень 2017 р., а також участь у міжнар. конф. International scientific conference «Modernization of educational system: world trends and national peculiarities», 23 February 2018, Kaunas, Lithuania та участь у міжнар. наук.-практ. конф. «Людина віртуальна: нові горизонти», 30-31 жовтня 2019 р., Монреаль. (<https://cutt.ly/kvY2iT8>) – Королевської А.В. Міжнар. підвищення кваліфікації (вебінар) на тему: «Використання дистанційних засобів навчання для підготовки фахівців спеціальностей психологія та .правоохоронна діяльність на прикладі платформ Zoom та Moodle». 08.02 - 15.02. 2021 р. м. Люблін

(Республіка Польща) – Мудрик Ю.С. (<https://cutt.ly/kvY2iT8>). Публікації в журналах, індексованих у наукометричних базах Scopus та Web of Science Третько В.В. (<https://cutt.ly/kvY2iT8>), та ін. Ювсечко Ю.В. – член Міжнар. асоціації істориків релігії (IAHR) та Європейської асоціації дослідників релігії (EASR), учасник Програми нац. обмінів проекту «Містки громадської активності», що відбувається за підтримки ЄС та Національного фонду підтримки демократії (США). Стажування в рамках проекту в ГО «Рада молодих вчених Дніпропетровської області» (м. Дніпро, 2018 р.), учасник локальних майстерень програми «Звичка думати», організованої MitOst e.V. (Берлін) за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини та Фонду Р. Боша в рамках проекту «Діалог заради змін»; учасник тренінгу «Як зробити навчання праву інтерактивним та ефективним?» (від ГО «Вектор прав людини» за підтримки Агентства США з міжнар. розвитку (USAID)) в рамках Програми «Нове правосуддя» (м. Київ, 2019 р.); учасник міжнародного проекту «Trans. History» від Centropa та ГО «Logos» за участю 50 експертів, викладачів та громадських активістів з України, Молдови та Німеччини (<https://cutt.ly/kvY2iT8>). Стажування у Вищій школі Міжнародних Відносин і Суспільної Комунікації (м. Хелм, Республіка Польща) Посвістак О. А. (<https://cutt.ly/kvY2iT8>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони. Викладання за ОП супроводжується використанням традиційних та інноваційних методів навчання. У ХНУ практикується чітко виражений студентоцентризований підхід до навчання, проводяться численні опитування та моніторинг якості навчання та викладання. Здобувачі вищої освіти за ОП «Політологія» активно залучаються до наукової та дослідницької роботи, мають фахові публікації, беруть участь у різноманітних зустрічах, круглих столах, та ін. професійно-орієнтованих заходах. Викладачі активно впроваджують свої навчальні результати та здобуті практики в освітні компоненти навчальних дисциплін, беруть активну участь в міжнародних стажуваннях, різноманітних міжнародних проектах, освітніх програмах, публікуються у міжнародних із наукометричних журналах. Позитивні практики. Системність заходів з інформування учасників освітнього процесу щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів ОП. Здобувачі мають публікації у фахових виданнях, включених до переліку Міністерства освіти і науки України. Функціонує при кафедрі 7 студентських наукових гуртків.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Попри те, що викладачі кафедри активно беруть участь у численних наукових та практичних міжнародних проектах, публікації у виданнях, які індексуються у наукометричних базах представлені недостатньо. Результати власних наукових досліджень не рекомендуються НПП студентам для вивчення із предметів, котрі вони викладають. Рекомендації. Звернути увагу на недостатність представлених публікацій у виданнях, що індексуються у наукометричних базах. Впровадити у практику використовувати власні наукові напрацювання як рекомендовану літературу до вивчення навчальних дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП (чітко виражений студентоцентризований підхід до навчання, проводяться численні опитування та моніторинг якості навчання та викладання, здобувачі вищої освіти за ОП «Політологія» активно залучаються до наукової та дослідницької роботи, мають публікації у фахових виданнях, у контексті критерію 4, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» та освітня діяльність за цією програмою із недоліками, що не є суттєвими, відповідають рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://cutt.ly/HvG8baO>) і Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/dvG8Efk>), визначаються робочими програмами та силабусами дисциплін. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів за ОП базується на аналізі знань і практичних навичок. Перевірка досягнення ПРН навчання здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль проводиться у формах тестування, усного та письмового опитувань, перевірки та захисту індивідуальних завдань. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та підсумкову атестацію. Семестровий проводиться у формах іспиту, заліку, диференційованого заліку, захисту звіту з практики, захисту курсової роботи у терміни, передбачені графіком навчального процесу. За відгуками здобувачів контрольні заходи є чіткими та зрозумілими, кожен викладач відкритий до комунікації, у разі виникнення запитань, є можливість звернутися особисто. Здобувачі використовують також веб сайт ХНУ для поглиблення власних знань про контрольні заходи. Після вивчення кожної дисципліни проводяться анкетування студентів, які у т. ч. визначають чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання навчальних досягнень та доступності інформації про форми контрольних заходів. Проходження даних опитувань підтверджено Гарантом ОП, здобувачами, членами студентського самоврядування. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання оприлюднюється заздалегідь та доводиться до здобувачів наступним чином: до початку семестру викладачі розміщують робочі програми дисциплін та силабуси у системі MOODLE та на веб сайті кафедри й студенти впродовж усього періоду навчання на ОП мають доступ до цієї інформації; на першому занятті з дисципліни викладачі інформують здобувачів про форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень, зокрема, і про розподіл вагових коефіцієнтів з дисципліни для кожного виду навчальної роботи (відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ). Аналіз нормативної бази ХНУ та матеріалів, розміщених публічно, а також робота ЕГ з Гарантом ОП та НПП засвідчили, що контрольні заходи у межах навчальних дисциплін повною мірою дозволяють перевірити досягнення ПРН та вдало поєднують навчання з практикою. Під час проведення фокус-груп зі здобувачами та представниками органів студентського самоврядування було виявлено, що вони ознайомлені з очікуваними результатами навчання та критеріями оцінювання за кожним видом діяльності до початку вивчення освітнього компонента. ЕГ стверджує, що інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів за ОП є повною, чіткою і публічною для будь-якого здобувача ОП, а самі контрольні заходи чіткими, зрозумілими та дозволяють встановити результати навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандартом вищої освіти за спеціальністю 052 “Політологія” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП визначено, що атестація здобувачів проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, яка передбачає розв’язання складної спеціалізованої задачі або вирішення практичної проблеми у політичній сфері, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки. Атестація здобувачів освіти здійснюється відкрито і публічно, відповідно до чинних нормативних документів, зокрема, Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/5vG8UmU>) та Положення про дотримання академічної доброчесності в ХНУ (<https://cutt.ly/AvG8Pod>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об’єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/FvG8FRS>), Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/6vG8J1A>), Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://cutt.ly/avG8Xam>), Положенням про дотримання академічної доброчесності в ХНУ, (<https://cutt.ly/fvG8V81>), Положенням про порядок запобігання і врегулювання потенційного та реального конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб ХНУ (<https://cutt.ly/uvG8oLO>). Процедура проведення контрольних заходів регулюється також ОП, навчальними планами, робочими програмами дисциплін. Їх доступність для здобувачів вищої освіти також забезпечується шляхом інформування гарантом ОП та кураторами академічних груп про зміст цих положень та про режим доступу до них, про що було неодноразово наголошено здобувачами під час зустрічі з ЕГ. Об’єктивність екзаменаторів забезпечується: наявністю та відкритістю “електронного журналу”, до якого заносяться результати поточного та підсумкового оцінювання і який перебуває у відкритому доступі для усіх студентів відповідної групи, куратора, завідувача кафедри та працівників деканату. Даний журнал було продемонстровано під час зустрічі ЕГ зі здобувачами та отримано позитивні відгуки щодо зручності користування та прозорості оцінювання; - єдиним підходом викладачів до контролю знань студентів; проведенням заліків та іспитів з використанням критеріїв та методики оцінювання, викладеної у РП дисципліни, які оприлюднюються заздалегідь; повторним складанням іспиту у присутності членів комісії; захистом курсових робіт і практик у присутності членів комісії; оприлюдненням рейтингів студентів за успішністю тощо. Контроль за об’єктивністю екзаменаторів здійснюють завідувач кафедри та декан факультету. За словами здобувачів, гаранта ОП, керівництва ХНУ, на ОП “Політологія” випадків необ’єктивного оцінювання знань не зафіксовано, застосування процедур врегулювання конфлікту інтересів не було, що свідчить про добру поінформованість, якісну комунікацію між здобувачами та викладачами, якісний

контроль об'єктивності екзаменаторів. Порядок повторного проходження контрольних заходів регулюється Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/YvG87LT>) та Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://cutt.ly/wvG4wk9>). Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів регулюється також положенням Про атестацію здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/cvG4oRG>). Здобувачі ознайомлені зі способами оскарження та порядком повторного проходження контрольних заходів шляхом інформування кураторами академічних груп, гарантом ОП. За період навчання здобувачів за ОП "Політологія", за словами Гаранта ОП і здобувачів, повторного проходження семестрових контрольних заходів й оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності закріплені у таких документах: Положення про дотримання академічної доброчесності в ХНУ (<https://cutt.ly/lvG4dkP>), Положення про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://cutt.ly/2vG4hhE>), Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНУ (<https://cutt.ly/dvG4l9W>), Статут ХНУ (<https://cutt.ly/HvG4vnd>), що розміщені на офіційному веб сайті ХНУ (<https://www.khnu.km.ua>), що забезпечує їх доступність для всіх учасників освітнього процесу. Популяризація академічної доброчесності серед здобувачів ОП здійснюється шляхом їх ознайомлення з цими документами; систематичного проведення Відділом забезпечення якості вищої освіти тренінгів з учасниками фокус-груп; онлайн зустрічей та розширених методичних семінарів кафедри із залученням студентів (протокол № 1 від 17.03.2021 р.) і роз'яснювальної роботи кураторами; уведення до РП дисципліни "Основи професійної етики" тем, що забезпечують формування компетентностей з дотримання етичних норм професійної діяльності, у т. ч. принципів академічної доброчесності; проведення керівниками курсових робіт та практик роз'яснювальної роботи щодо унеможливлення академічного плагіату. Згідно з Положенням про дотримання академічної доброчесності в ХНУ та Розпорядження по ХНУ від 30.11.2020 р., перевірка робіт здобувачів освіти та викладачів здійснюється за допомогою електронних систем запобігання та виявлення плагіату Anti-Plagiarism та Unicheck. Перевірку в системі Anti-Plagiarism проходять навчальні видання (підручники, посібники тощо), статті викладачів та студентів в університетських виданнях. З 2021-2022 н.р. кафедрою впроваджується перевірка в системі курсових робіт студентів за допомогою Unicheck та Anti-Plagiarism. Наукові праці, навчальні та навчально-методичні видання викладачів та здобувачів оприлюднюються в Інституційному репозитарії (<http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>) та Електронній бібліотеці ХНУ (http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php), а кваліфікаційні роботи - в Інституційному репозитарії. Представники академічної спільноти ЗВО на добровільних засадах підписують Декларацію учасника освітнього процесу щодо зобов'язання дотримуватись принципів академічної доброчесності. Під час проведення ЕГ фокус-груп було виявлено, що здобувачі, представники студентських організацій та НПП мають високий рівень обізнаності щодо процедур дотримання академічної доброчесності та наслідків у випадку її порушення. Під час провадження освітньої діяльності за ОП "Політологія" були виявлені окремі випадки порушення академічної доброчесності здобувачами освіти, зокрема, спроби списування під час виконання письмових робіт, використання текстових запозичень без належних посилань у курсових роботах, статтях, тезах тощо. До порушників були застосовані такі види академічної відповідальності: усне зауваження або попередження від викладача, представника адміністрації університету та повторне виконання завдання або зниження оцінки за нього.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони. Широка змістовна комунікація НПП зі здобувачами освіти. Чіткість, ясність та прозорість критеріїв оцінювання (комунікація викладачів, наявність критеріїв у вільному доступі). Системна робота з популяризації академічної доброчесності (поінформованість здобувачів про академічну доброчесність, регулярні заходи для популяризації академічної доброчесності, реальні механізми виявлення її порушників, процедури відповідальності щодо осіб, які порушили норми академічної доброчесності). Контрольні заходи, критерії оцінювання, форми атестації, процедура апеляції є чіткими, зрозумілими, валідними та задалегідь оприлюдненими. Спостерігається високий рівень обізнаності учасників освітнього процесу у процедурах, які регулюють контрольні заходи, оцінювання та академічну доброчесність. Позитивні практики. Наявність та доступність для здобувачів електронного журналу академічної групи. Наявна єдина програма перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат, функціонує Відділ забезпечення якості вищої освіти, який є окремим структурним підрозділом, що займається менеджментом освітнього процесу у ХНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендації. Відсутні.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП у контексті критерію 5 (чіткість, ясність та прозорість критеріїв та заходів оцінювання, системна робота з популяризації академічної доброчесності (поінформованість здобувачів, регулярні заходи для популяризації академічної доброчесності), які відповідають вимогам критерію 5, але не мають інноваційного/взірцевого характеру, експертна група дійшла висновку, що ОП “Політологія” спеціальності 052 “Політологія” та освітня діяльність за цією програмою відповідають рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

У ХНУ запроваджені чіткі вимоги до академічної або/чи професійної кваліфікації НПП, залучених до реалізації ОП. Штатні НПП приймаються на роботу згідно з Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ХНУ (затверджений рішенням Вченої Ради 26.08.2020 р. протокол № 1. (<https://cutt.ly/TvG4X9e>). При доборі викладачів враховуються: наявність вищої освіти (відповідної галузі знань); наявність і рівень наукового ступеня та вченого звання; відповідність Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності; активність у науковій діяльності; високий фаховий та педагогічний рівень, що визначається за результатами відкритих занять та опитувань здобувачів або за результатами проведення пробного заняття (для претендентів на посаду); для викладачів ХНУ також забезпеченість курсів у модульному середовищі та дистанційних курсів; рейтинг за роки попереднього контракту. Викладачі-сумісники залучаються за трудовим договором у разі неможливості забезпечення освітнього процесу штатними НПП. Аналіз персональних даних НПП, які забезпечують викладання на ОП, дає підстави стверджувати, що їхній фаховий рівень (базова освіта, наукові ступені та вчені звання, опубліковані праці та інші компетентності) відповідають Ліцензійним вимогам і є правомірною підставою для закріплення за ними конкретних ОК. Ключові показники ефективності НПП передбачені системою рейтингування діяльності викладачів, кафедр, факультетів, аналізом виконання графіка підвищення кваліфікацій й індивідуальних планів НПП (щорічно). Освітній процес на ОП “Політологія” забезпечують висококваліфіковані НПП, які демонструють також високу наукову активність, про що свідчать, зокрема, дані рейтингу “Підсумки роботи НПП за 2019-2020 н.р.” (<https://cutt.ly/mvG4MHz>). НПП кафедри працюють над проєктами “Соціокультурні та політичні аспекти формування культури громадянськості в українському суспільстві” та “Розробка і застосування інтегрованих рішень на базі інформаційних технологій”, до виконання яких залучають і студентів. При кафедрі функціонує Соціологічна лабораторія ХНУ. На кафедрі створені та діють “Школа молодого політика”, “Клуб політичного кіно”, 7 студентських наукових гуртків, про що свідчать розміщені на веб сайті кафедри протоколи засідань цих гуртків. Обсяг навчального навантаження викладача диференціюється відповідно до науково-педагогічної кваліфікації та посади у межах його робочого часу. Максимальне не може перевищувати 600 год на навчальний рік згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://cu /8vG43k7>). Якість викладання підтверджується результатами щорічного анонімного опитування здобувачів, оцінювання ними навчальних дисциплін та методів викладання. Результати усіх опитувань доступні на сайті кафедри (<https://cutt.ly/dvG7ob1>).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору НПП є чіткою і прозорою та дає можливість забезпечити належний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП. Важливою складовою є обрання за конкурсом на відповідні посади. Заміщення усіх посад НПП в ХНУ відбувається згідно з Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ХНУ від 26.08.2020 р. (<https://cutt.ly/yvG7sMW>). Процедура конкурсу складається із таких етапів: публікація оголошення ХНУ про проведення конкурсу на веб сайті та друкованих засобах масової інформації; прийом документів від осіб, які бажають взяти участь у конкурсі, та їх попередній розгляд на відповідність встановленим професійно-кваліфікаційним вимогам до відповідної посади; проведення оцінки професійного рівня та відбір кандидатів; укладання контракту; призначення на посаду. Попереднє обговорення претендентів на заміщення посад НПП проводиться: для претендентів на посаду завідувача кафедри на зборах (засіданні) кафедри) та на засіданні Вченої ради факультету; для претендентів на посаду професора, доцента, старшого викладача, викладача – на зборах НПП кафедри (засіданні кафедри). Претенденту,

який не є викладачем кафедри, можуть запропонувати попередньо почитати пробні лекції, провести практичні заняття в присутності НПП кафедри. Обговорення кандидатури кожного претендента проводиться в його присутності (або за наявності письмової згоди претендента на обговорення його кандидатури у разі відсутності). Результатом обговорення є висновок про професійні та особистісні якості претендента, який затверджується таємним голосуванням. На засіданні кафедри стосовно кандидатур завідуючого кафедрою, професора, доцента, старшого викладача, викладача, також таємним голосуванням затверджуються пропозиції (рекомендації) щодо обрання на посаду, які подаються у вигляді витягу з протоколу. У висновках на претендентів на посаду завідувача кафедри додається стисла характеристика перспектив розвитку кафедри, а на працюючого завідувача кафедри – характеристика його навчально-організаційної роботи за попередній термін. Перевага надається претендентам, критерії професійної відповідності яких є вищими. Для моніторингу рівня професіоналізму викладачів ОП діє практика щосеместрових анонімних опитувань студентів ОП (<https://cutt.ly/VvG7jpU>) та їх подальший розгляд на засіданнях кафедри й, за потребою, на засіданні конкурсної комісії. Кандидатури НПП розглядають на засіданнях Вченої ради університету (факультету). Обрання проводиться таємним голосуванням. Перед голосуванням щодо кожної кандидатури претендентів на відповідну посаду оголошують висновки та пропозиції зборів НПП кафедри, пропозиції конкурсної комісії факультету чи конкурсної комісії університету. Рішення Вченої ради ХНУ (факультету) вводяться в дію наказом ректора про прийняття на роботу та укладенням контракту з обраною особою. Університетською практикою є підписання контрактів із НПП до 5 років.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Зв'язок із працедавцями забезпечується проходженням практики у різних сферах професійної діяльності: ЗМІ, політичні партії та громадські організації, органи влади. Окрім названих, базами практик для студентів, що є потенційними місцями їх працевлаштування, є телеканали “UA:Поділля” та “33 канал”, ГО “Хмельницька ініціатива” та “Батьківщина молода”, Хмельницька міська рада та Хмельницька райдержадміністрація. Їхні пропозиції щодо освітнього процесу за ОП обговорюються із гарантом та проектною групою після проходження студентами практики. Представники працедавців також залучені до процедур започаткування, перегляду та удосконалення ОП : рекомендують впровадження нових дисциплін, тематики індивідуальних завдань, курсових та кваліфікаційних робіт. Свої пропозиції вони висловлюють під час розширених засідань кафедри (протоколи № 10 від 16.05.2018 р., № 8 від 22.04.2020 р.) та надсилають гаранту ОП. Пропозиції працедавців, які враховано в ОП 2020 року, розміщено на веб сайті ХНУ (<https://cutt.ly/ZxsZOFF> та <https://cutt.ly/wxsZ74E>). Під час проведення фокус-груп зі студентами в рамках акредитаційної експертизи підтверджено, що на ОП поширена практика очних та онлайн зустрічей здобувачів освіти з потенційними працедавцями, а також їх залучення до розгляду окремих тем навчальних дисциплін ОП. Планується, згідно з усталеною в університеті практикою, залучити представників працедавців до складу екзаменаційної комісії по захисту кваліфікаційної роботи, а також попереднє консультування ними здобувачів у процесі написання роботи.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Ураховуючи практичну орієнтованість та спрямування ОП “Політологія”, до проведення окремих аудиторних занять щорічно на умовах погодинної оплати чи співвикладання залучаються професіонали-практики та представники працедавців. Зокрема, Пержун В. В., кандидат соціологічних наук, голова Чернівецької філії Соціологічної асоціації України – дисципліни “Методика і техніка політологічних досліджень” і “Загальна соціологія” (на умовах погодинної оплати); Кеменяш О. М., ведуча та редактор телеканалу “UA:Поділля” – дисципліна “Політична журналістика та політична інформація” (окремі теми); Лукашук М. А., заст. голови Хмельницької обласної організації ГО “Батьківщина молода” – дисципліна “Історія та теорія політичних партій та партійних систем” (окремі теми); Черненко О. А., голова ГО “Хмельницька ініціатива”, регіональний аналітик руху “Чесно” – дисципліна “Загальна теорія політики” (окремі теми). Практикується проведення тематичних занять-зустрічей з народним депутатом України (С. Мандзій) та громадськими активістами. Певною мірою практиками або експертами у своїх галузях водночас є деякі викладачі ОП (Дем'янюк М. Б. – письменниця, членкиня Національної спілки письменників України; Ювсечко Я. В. – голова обласного осередку Української асоціації релігієзнавців; Заславська О. О. та Посвістак О. А. – членкині правління ГО “Соціально-політична ініціатива”). При вивченні дисциплін “Теорія держави і права”, “Державне управління та місцеве самоврядування” студенти ОП мали змогу зануритись у професійне середовище при відвідуванні Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, дисципліни “Конституційне право” – Конституційного Суду України та Верховного Суду України, дисциплін “Міжкультурна комунікація”, «Культурологія» – музеїв м. Хмельницького (www.facebook.com/POLITkhnu).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ХНУ прийняті та реалізуються низка програм, спрямованих на професійний розвиток викладачів. Так, відповідно до Положення про підвищення кваліфікації НПП ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00022.pdf>) підвищення кваліфікації викладачів ОП здійснювалось у ЗВО України та закордоном. До прикладу, викладачі Заславська О. О., Козаченко С. М., Ювсечко Я. В. пройшли у 2020 р. підвищення кваліфікації в Чернівецькому

національному університеті імені Юрія Федьковича за темою “Удосконалення педагогічної майстерності та розвиток професійних компетентностей викладачів соціально-політичних дисциплін”. Посвістак О. А. у 2019 р. стажування у Вищій школі міжнародних відносин і суспільної комунікації (м. Хелм, Республіка Польща). Фінансування планового підвищення кваліфікації відбувається коштом ХНУ або безоплатно на основі договорів між ХНУ та іншими ЗВО. У ХНУ запроваджена також власна внутрішня система підвищення кваліфікації НПП шляхом участі в курсах, семінарах, тренінгах тощо, організованих Центром післядипломної освіти (<http://crk.khnu.km.ua/>), основне призначення якого – вдосконалення викладацької та професійної підготовки НПП. Також Центром організовуються курси вивчення англійської та польської мов для викладачів ХНУ. Викладачі кафедри пройшли підвищення кваліфікації у ХНУ за програмами: Курси з розробки електронних освітніх ресурсів для дистанційного навчання ХНУ (2017), “Проектування освітніх програм в контексті стандартів вищої освіти” (2018), “Педагогічна майстерність” (2020), “Ресурси та методи проведення навчальних занять on-line в умовах карантину” (2021). Для НПП створено можливості видавати монографії, підручники та посібники, писати дисертації. Згідно з Положенням про підготовку та видання монографій у ХНУ від 17.11.2016 р. (<https://cutt.ly/FvG7Qyf>) встановлено єдину систему планування, підготовки та видання монографій, авторами яких є наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники університету, а також загальні вимоги до обсягу, змісту, структури та накладу видань. Професійному розвитку викладачів сприяє міжнародне співробітництво ХНУ, що спрямовано на інтеграцію університету до європейського та світового освітнього простору і є невіддільною частиною його діяльності. Партнерами університету є вищі навчальні заклади, наукові установи, організації та фонди з Німеччини, Польщі, Словаччини, Литви, Австрії, Білорусі, Нідерландів, США, Бельгії, Франції та інших країн. Контакти з установами інших країн дають можливість підвищувати кваліфікацію співробітників, вдосконалювати програми та дисципліни, організувати літні школи, обмін викладачами та студентами, стажування професорсько-викладацького складу. При університеті функціонує Українсько-Польський Центр, покликаний сприяти розвитку та зміцненню двосторонніх відносин в освітній та науковій сферах, поглибленню співпраці між установами та закладами освіти України та Республіки Польща.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Професійний розвиток НПП відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти є метою підвищення їх кваліфікації, що визначена Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ХНУ (затверджене Вченою радою університету 25.02.2021 р. протокол № 11. (<https://cutt.ly/DvG7TGH>). Викладачі можуть підвищувати свою кваліфікацію та стажуватись у закладах освіти (їх структурних підрозділах), наукових, наукових установах в Україні та за кордоном, інших юридичних чи фізичних осіб, зокрема у фізичної особи-підприємця, який провадить освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації НПП. ХНУ стимулює розвиток викладацької майстерності засобами матеріального та морального заохочення. Для стимулювання професійної майстерності НПП, повноцінного використання їх інтелектуального потенціалу та об'єктивного визначення ефективності усіх видів робіт в ХНУ запроваджене щорічне рейтингове оцінювання, що регламентується відповідним Положенням (<https://cutt.ly/7vG77mG>). Щорічно здійснюється комплексна кількісна та якісна оцінка роботи НПП відповідно до норм часу та коефіцієнтів, визначених Вченою радою ХНУ, а також враховується оцінка роботи викладача студентами, деканатом, іншими викладачами. За результатами рейтингового оцінювання щорічно здійснюється преміювання викладачів за високі показники науково-дослідної, навчальної, методичної, організаційної роботи. Рейтингові показники враховуються також при конкурсному доборі. ХНУ практикує преміювання НПП за статті у виданнях, що індексуються Web of Science та Scopus; патенти на винахід та корисну модель; захист дисертацій доктора філософії та доктора наук. Університет здійснює оплату відряджень для участі у наукових заходах та стажуваннях. Для стимулювання НПП використовуються й нематеріальні заохочення, такі як занесення на Дошку Пошани ХНУ, у "Книгу Пошани", вручення грамот та подяк. Зокрема, грошовими преміями ХНУ заохочені цьогоріч Посвістак О. А. за захист докторської дисертації, гарант програми Заславська О. О., Ювсечко Я. В. за публікації у виданнях, що індексуються у наукометричній базі WoS, а також за результатами рейтингування НПП за минулий рік, як і у попередні роки. Стимулювання викладацької майстерності також здійснюється шляхом проведення для НПП тренінгів, курсів, зустрічей із НПП інших ЗВО з метою ознайомлення з кращими практиками використання сучасних технологій і методів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони. Добір НПП, залучених до ОП, здійснюється за конкурсом й забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Аналіз рівня наукової та професійної активності кожного НПП здійснюється при прийомі на роботу та проходженні чергового конкурсу. До викладання на ОП залучені працевлаштувачі та професіонали-практики. ХНУ створив умови для вдосконалення викладацької майстерності: окрім стажувань в інших українських ЗВО та за кордоном запроваджено власну внутрішню систему. Позитивні практики. Залучення до навчального процесу осіб з відповідним практичним досвідом. Створення та функціонування власної системи професійного розвитку (підвищення кваліфікації) НПП. Фінансування планового підвищення кваліфікації відбувається коштом ХНУ або безоплатно на основі договорів між ХНУ та іншими ЗВО. Запровадження дієвої системи рейтингування НПП. Система персональних контрактів для НПП. Система фінансового заохочення НПП за публікації, які індексуються в наукометричних базах WoS і Scopus.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендації відсутні.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики (створення та функціонування власної системи професійного розвитку НПП, запровадження дієвої системи рейтингування НПП, залучення до навчального процесу працевдавців), які відповідають вимогам критерію 6, але не мають інноваційного/взірцевого характеру, експертна група дійшла висновку, що ОП “Політологія” спеціальності 052 “Політологія” та освітня діяльність за цією програмою відповідають рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази ХНУ відбувся за допомогою відеотрансляції у режимі реального часу, а також експертна група мала можливість переглянути відео про матеріально-технічний стан. Матеріально-технічні ресурси забезпечення освітньої діяльності ОП “Політологія” розміщено у 4-х навчальних корпусах та 2-х НВК, де є достатня кількість навчальних аудиторій для здійснення освітнього процесу. У більшості з них встановлено мультимедійне обладнання, що було підтверджено під час огляду ЕГ матеріально-технічної бази, що використовується для реалізації ОП (другий день - 16.04.2021 року). Наукова бібліотека, яка має власний 7-поверховий корпус, регулярно отримує підручники та навчальні посібники з політології та періодичні видання, необхідні для здобувачів освіти за ОП. Перевагою є автоматизація системи у бібліотеці (зокрема, наявність у кожного читача індивідуального ламінованого читацького квитка зі штрих-кодом, що спрощує процес ідентифікації). У науковій бібліотеці наявний сайт та електронні кабінети читачів. Також є доступ до електронних ресурсів наукової бібліотеки онлайн, що спрощує пошук та опрацювання необхідної літератури, що особливо важливо для дистанційного навчання та за умов нинішньої пандемії. При випусковій кафедрі функціонують 2 комп’ютерні класи (28 комп’ютери), добре оснащений кабінет політології, Соціологічна лабораторія. В університеті створена необхідна соціальна інфраструктура: функціонують 5 гуртожитків, актові зали, центр культури та естетичного виховання, спорткомплекс, заклади харчування, медпункт, психологічна служба, редакційно-видавничий відділ. Фінансування освітніх потреб у ХНУ здійснюється щороку відповідно до запитів завідувачів кафедр та гарантів ОП. Усі освітні компоненти ОП повністю забезпечено навчально-методичними матеріалами, які розміщено у Модульному середовищі для навчання (<https://msn.khnu.km.ua/>), про користування яким ЕГ отримані під час зустрічей позитивні відгуки від здобувачів та НПП. Дане середовище вирізняється простотою у користуванні та забезпечує доступ здобувачів до силабусів дисциплін, планів семінарських, практичних чи лабораторних занять, конспектів лекцій, навчально-методичних посібників тощо. Також на ОП наявне програмне забезпечення, необхідне для реалізації освітнього процесу за освітніми компонентами ОЗПо7, ОЗПо10, ОПП15. Навчально-методичне забезпечення ОП постійно оновлюється відповідно до сучасних практик у відповідній галузі. Матеріально-технічні, фінансові ресурси ХНУ та навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють повною мірою досягти визначених ОП цілей та ПРН. Здобувачі можуть також використовувати матеріально-технічну базу ЗВО в позанавчальний час у повному обсязі, навіть у вихідні дні, про що здобувачі, представники органів студентського самоврядування, НПП та адміністрація ХНУ засвідчили ЕГ під час фокус-груп.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Проведені ЕГ зустрічі зі здобувачами та академічним персоналом дають підстави стверджувати, що ЗВО цілком забезпечує безоплатний доступ здобувачів та викладачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, зокрема забезпечується безоплатний та вільний доступ до: наукової бібліотеки (включно з вебсайтом, комп’ютерами), комп’ютерних класів, медпункту, спорткомплексу, психологічної служби, закладів харчування в ХНУ. Університетом передплачено доступ до платформи Web of Science. Доступ НПП і здобувачів вищої освіти до інформації надається через головний веб сайт університету, офіційні сторінки університету в соціальних мережах, а також через корпоративну пошту.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів ОП відповідно до відомостей самооцінювання, забезпечують відділ охорони та пропускного режиму та відділ охорони праці. Розроблені Рекомендації по організації пожежної безпеки в університеті (<https://cutt.ly/fvG5aey>) та функціонує відділ протипожежної безпеки. У гуртожитках та навчальних корпусах облаштовано протипожежну сигналізацію з централізованим оповіщенням, системи охоронної сигналізації та відеоспостереження. Під час демонстрації матеріально-технічної бази було наголошено, що в корпусах університету та гуртожитках діє пропускний режим входу. Усі приміщення, що використовуються для освітнього процесу, відповідають державним будівельним нормам, санітарно-гігієнічним вимогам, вимогам протипожежної безпеки та цивільного захисту. Здобувачі освіти стверджують, що вони регулярно проходять інструктаж з техніки безпеки. Психологічну підтримку та супровід учасників освітнього процесу, захист їх психологічного здоров'я, підвищення їх психологічної культури тощо забезпечує Психологічна служба ХНУ (<https://cutt.ly/NvG5GMk>) шляхом проведення консультування, психодіагностики та психопрофілактики. Спілкування з її керівником під час фокус-груп зі сервісними службами дає підстави говорити, що активну системну й результативну діяльність цієї структури. Задля виявлення і врахування потреб здобувачів освіти у 4-му корпусі та на сайті ХНУ розміщені скриньки довіри (<https://cutt.ly/FvG5hrB>). Проводяться регулярні бесіди щодо профілактики інфекційних та вірусних захворювань, пропагування здорового способу життя, запобігання поширенню COVID-19 тощо. Усі деканати, кафедри та чергові у корпусах мають аптечки для надання першої медичної допомоги. При кафедрі функціонують "Школа молодого політика", що дає можливість студентам виявляти суспільну активність й реалізовувати лідерський потенціал (<https://cutt.ly/1vG5zGR>); Клуб політичного кіно, учасники якого мають можливість перегляду фільмів суспільно-політичної тематики в неформальній атмосфері з подальшим обговоренням (<https://cutt.ly/CvG5b5H>). Проводяться ознайомчі візити до центральних та місцевих органів влади (наприклад, <https://cutt.ly/QvG5YVB>). Студенти-політологи ініціювали щорічний науковий event "Студентський науковий коктейль" (<https://cutt.ly/RvG5Zxz>). Потреби та інтереси здобувачів також реалізуються завдяки функціонуванню Центру культури та естетичного виховання, наукових гуртків, спортивних секцій та літературних гуртків. Задля виявлення і врахування потреб та інтересів студентів ОП проводяться регулярні усні опитування та анонімні анкетування (<https://cutt.ly/pvG5VRi>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна підтримка студентів забезпечується через веб сайт університету (<https://cutt.ly/avG5orh>), який об'єднує всі інформаційно-освітні ресурси ХНУ; "Модульне середовище для навчання" (<https://msn.khnu.km.ua/>) - у якому розміщено повне навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів; систему "Електронний університет" (<http://isu1.khnu.km.ua/isu/>), що містить розклад занять, ІНПС, електронний журнал успішності, екзаменаційно-залікові відомості тощо. На сайті кафедри (polit.khnu.km.ua) розміщено ОП, навчальні плани, силабуси навчальних дисциплін, програми практик, іншу актуальну інформацію. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна підтримка освітнього процесу здобувачів освіти здійснюється кураторами, деканатом та кафедрою. Каналами такої підтримки виступають очне спілкування зі здобувачами під час освітнього процесу, електронне середовище Університету (сайти ХНУ та кафедри), месенджери (WhatsApp, Telegram тощо), соціальні мережі (Facebook, Instagram), дошки оголошень університету, факультету та кафедри. За відгукami здобувачів освіти, деканат, викладачі, керівництво ХНУ відкриті до комунікації та оперативно комунікують з ними в месенджерах. Завжди є вільний доступ до працівників деканату, викладачів кафедри міжнародної комунікації та політології. Соціальна підтримка передбачає психологічну, медичну, матеріальну та інші види. Для забезпечення працевлаштування студентів у ХНУ створено Відділ інформаційного менеджменту та працевлаштування (<http://career.khnu.km.ua>). Соціально-економічним захистом прав та інтересів студентів опікується первинна профспілкова організація студентів ХНУ, яка подає адміністрації університету пропозиції щодо поліпшення умов побуту, медичного обслуговування, оздоровлення, розвитку студентського самоврядування тощо. У ХНУ діє студентська рада згідно з Положенням про студентське самоврядування (<https://tinyurl.com/8mzfnkyr>). Представники студентського самоврядування, спільно з адміністрацією ХНУ, розподіляють житловий фонд гуртожитків, контролюють розподіл стипендіального фонду, фонду спеціальної допомоги, заохочення студентів. В університеті діє Психологічна служба (ps-sluzhba.khnu.km.ua), яка здійснює психологічний супровід учасників освітнього процесу, психопрофілактичну роботу, аналіз стану психофізичного здоров'я, реалізує програми його самозбереження тощо. З метою визначення рівня задоволеності освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою регулярно проводяться опитування Відділом забезпечення якості вищої освіти та кафедрою. Результати опитувань і заходи щодо покращення підтримки освітнього процесу обговорюються на засіданнях ректорату, факультету і кафедри.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ХНУ діє Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та представників інших маломобільних груп населення під час перебування на території ХНУ (<https://cutt.ly/OvG6b5d>). Усі навчальні корпуси та гуртожитки

облаштовано пандусами. При вході в будівлі корпусів та гуртожитків університету для осіб з інвалідністю обладнано кнопки виклику відповідальних осіб, які здійснюють їх супровід. З метою забезпечення безбар'єрного пересування для маломобільних студентів обладнано навчальні та житлові приміщення на перших поверхах навчальних корпусів та гуртожитків, облаштовано спеціальні кімнати гігієни. Для тих, хто не має можливості відвідувати навчання у приміщеннях університету, створені умови для здобуття освіти у повному обсязі за дистанційними технологіями. Для вагітних жінок, молодих сімей, студентів з дітьми у гуртожитках створено належні умови проживання. Студенти пільгових категорій отримують соціальні стипендії, що регулюється Правилами призначення стипендій студентам ХНУ. ХНУ виконує зобов'язання щодо забезпечення студентів-сиріт. В університеті діє Лабораторія інклюзивної педагогіки (<https://cutt.ly/lvG6gtC>), яка здійснює підтримку осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами наразі за ОП, що акредитується, не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в ХНУ є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Для ефективної системи запобігання та протидії корупції в університеті діє антикорупційна програма (<https://cutt.ly/evG6QBv>) та система антикорупційних заходів (<https://cutt.ly/KvG6RQR>). На сайті ХНУ публікуються звіти про проведення антикорупційних заходів (<https://cutt.ly/6vG6Yli>). Відповідно до Положення про уповноважену особу ректорату ХНУ з питань запобігання та виявлення корупції (<https://cutt.ly/wvG6I9h>), уповноважена особа розробляє та проводить заходи щодо запобігання корупційним правопорушенням; надає роз'яснення щодо застосування антикорупційного законодавства; вживає заходів для виявлення конфлікту інтересів та сприяє його усуненню, виявляє ризики для вчинення корупційних правопорушень; у разі виявлення фактів, що можуть свідчити про вчинення або ознаки корупційних правопорушень, інформує про них ректора ХНУ; взаємодіє з державними органами у сфері протидії корупції тощо. Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті визначені Положенням про запобігання і врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУ (<https://cutt.ly/PvG6Dao>). Положення застосовується під час працевлаштування, оплати праці, у перебігу трудових відносин, освітнього процесу та має на меті попередження і врегулювання ситуацій, пов'язаних із виникненням у працівників і здобувачів освіти реальної суперечності, із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. У Положенні описані шляхи попередження та тактики запобігання конфліктних ситуацій, процедура повідомлення про конфліктну ситуацію, процедури розгляду скарг, інші технології врегулювання конфліктних ситуацій, правила безконфліктної взаємодії. За час реалізації ОП на засіданнях кафедри до відома викладачів доводиться зміст вищезазначених документів, у тому числі інформація про заходи запобігання й можливі наслідки щодо фактів, пов'язаних із корупцією, а також щодо процедур врегулювання інших конфліктних ситуацій. Учасники фокус-груп повідомили ЕГ, що випадків конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією або корупцією за період реалізації ОП зафіксовано не було, однак стверджували, що вони знайомі з можливостями та процедурами вирішення конфліктів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони. Наявність у відкритому доступі локальних актів ХНУ та поінформованість здобувачів. Активна діяльність студентського самоврядування та студентів-політологів. Матеріально-технічні, фінансові ресурси ХНУ та навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють повною мірою досягти визначених ОП цілей та ПРН. Наукова бібліотека ХНУ забезпечує здобувачів освіти безоплатним доступом до основних міжнародних баз даних. Передбачена можливість навчання за індивідуальним графіком для здобувачів з інвалідністю. Позитивні практики. Наявність добре структурованого й системно наповненого модульного середовища навчання. Наявність потужної бібліотеки з окремим приміщенням.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендації відсутні.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП у контексті критерію 7 (наявність якісного та сучасного, доступного для всіх учасників матеріально-технічного забезпечення, наукової бібліотеки, яка має окремий 7-поверховий корпус, інноваційну пропускну систему з використанням унікального штрих-коду на читацькому квитку, що дозволяє оптимізувати процес видачі та прийому книг; надзвичайну активність студентського самоврядування, зокрема функціонування Школи молодого політика, Клубу політичного кіно, щорічної наукової події «Студентський науковий коктейль»), які відповідають вимогам критерію 7, мають візрцевий/інноваційний характер, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» та освітня діяльність за цією програмою відповідають рівню А за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розробка ОП відбувається відповідно до Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/OvG6ViK>), Загальні вимоги до змісту і складання НП ОП, процедура затвердження регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://cutt.ly/7vG6NbG>), Положенням про учасників процесу розроблення, започаткування та супроводження освітніх програм у ХНУ (<https://cutt.ly/PvG60qy>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/zvG69IM>), Положенням про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/zvG64cj>). У процесі розробки ОП погоджується із відділами: навчальним, забезпечення якості вищої освіти, навчально-методичним, які надалі здійснюють моніторинг освітнього процесу за ОП. Згідно з вимогами названих локальних актів ХНУ оновлення ОП може проводитися щорічно в частині усіх її компонентів, крім цілей ОП, компетентностей та ПРН, визначених Стандартом вищої освіти, і повинно бути відображене у відповідних її структурних елементах, навчальному плані, робочих програмах дисциплін, програмах практик, силабусах тощо. Зміни до ОП затверджуються Вченою радою університету. Пропозиції щодо оновлення ОП подаються зацікавленими сторонами гаранту ОП, який організовує їх розгляд на засіданні проєктної групи та формує таблицю пропозицій. Запропонований проєкт змін до ОП оприлюднюється на веб сайті ХНУ для громадського обговорення, по завершенню якого проводиться засідання кафедри для прийняття рішення щодо реалізації цих пропозицій. Прийнята у 2017 р. ОП оновлена у 2018 р. Останній перегляд ОП відбувся у 2020 р. у зв'язку з затвердженням Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня та необхідністю увідповіднити ОП до нього. При затвердженні нової ОП «Політологія» враховані результати опитування студентів (<https://cutt.ly/nvG66Fd>), пропозиції працевдавців і академічної спільноти (протоколи засідання кафедри № 8 від 22.04.2020 р., № 9 від 13.05.2020 р.). Унесені такі зміни: вдосконалено алгоритм реалізації ОП шляхом оптимізації міжпредметних зв'язків, корегування логічної послідовності вивчення дисциплін; з переліку обов'язкових компонентів ОП вилучено дисципліни «Безпека життєдіяльності», «Психологія», «Культурологія», «Політична географія», які згідно зі Стандартом не забезпечують необхідних компетентностей здобувачів. Уведено дисципліни «Світові політичні процеси і геополітика» і «Основи критичного мислення». Розширено предметне поле окремих освітніх компонентів дисциплін і змінено їх назви на: «Міжкультурна комунікація та міжнародний етикет», «Конституційне право України та зарубіжних країн»; «Політичні системи країн світу», «Політичні конфлікти та медіація».

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Аналіз самооцінки, матеріалів кафедри, зустріч зі здобувачами підтверджують, що вони залучаються до процесу перегляду змісту ОП та процедур забезпечення її якості. Нормативною підставою є локальні акти: Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/svHqtnC>), Положення про участь здобувачів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/hvHqiRZ>). Здобувачі висловлюють зауваження та пропозиції під час зустрічей з кураторами, гарантом ОП, розширених засідань кафедри, громадських обговорень проєктів змін до ОП, що оприлюднюються на сайті ХНУ. Так, за результатами онлайн обговорення проєкту ОП зі здобувачами освіти 29.04.2020 р., у відповідь на пропозицію студентів гр. ПОЛ-18-1 введено дисципліну «Основи критичного мислення»; на пропозицію студента гр. ПОЛ-17-1 Д. Нижника – «Публічне мовлення та академічне письмо». Важливою процедурою забезпечення якості ОП є анонімні опитування студентів щодо якості навчання, викладання та змісту ОП, які регулярно проводяться відділом забезпечення якості вищої освіти ХНУ (<https://cutt.ly/1xJWYJr>), кафедрою (<https://cutt.ly/dvHqs4p>). Результати анкетування узагальнюються гарантом ОП та доводяться до відома проєктної групи, завідувача та членів кафедри. Так, за результатами опитування 2019-2020 н. р. відбулося корегування кадрового складу групи забезпечення, а також на вимогу студентів змінено викладачів дисциплін «Іноземна мова (англійська)», «Українська мова за професійним спрямуванням». Залучення здобувачів до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнерів здійснюється також через органи студентського самоврядування (ОСС), що діють на підставі Положення про студентське самоврядування у ХНУ (<https://cutt.ly/uvHqhF1>). Відповідно до цього акту ОСС беруть участь у заходах (процесах) забезпечення якості вищої освіти на стадії розроблення ОП, їх реалізації й оновлення; аналізують освітні потреби студентів, їх відгуки

про якість підготовки з певної спеціальності та вносять пропозиції гаранту ОП щодо удосконалення ОП. Діє обов'язкова вимога погодження ОП із представниками ОСС (ОП "Політологія" 2020 р. погоджена з головою студради факультету міжнародних відносин). Представники ОСС входять до складу Вченої ради факультету і мають можливість безпосередньо брати участь в обговоренні питань забезпечення якості освітнього процесу. Результатом таких обговорень є рекомендація ОП до затвердження, перегляд змісту ОП або внесення змін до неї (протокол № 12 від 25.08.2020 р. Вченої ради факультету міжнародних відносин про рекомендацію ОП "Політологія" до затвердження Вченою радою ХНУ). ОСС проводять анонімні опитування здобувачів (<https://cut.ly/zI2BVI>), результати яких обговорюються на засіданнях студентських рад і доводяться до відома адміністрації університету, деканів факультетів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Відповідно до Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/SvHqzb8>) працедавці залучаються до експертного оцінювання змісту ОП, рецензування кваліфікаційних робіт здобувачів, аналізу програм практик. Залучення працедавців здійснюється шляхом їх участі у розширених засіданнях та інших заходах кафедри. Подання рекомендацій щодо оновлення ОП відповідно до сучасних потреб та вимог ринку праці здійснюється також під час зустрічей з гарантом ОП, проектною групою, під час громадських обговорень проєктів змін до ОП, що оприлюднюються на сайті ХНУ. Так, за результатами громадського обговорення проєкту ОП отримано рекомендації працедавців: заступниці голови Хмельницької обласної організації ГО "Батьківщина молода" Лукашук М. щодо внесення до ОП дисципліни, яка б забезпечувала ґрунтовне вивчення особливостей функціонування політичних партій як потенційних місць працевлаштування випускників (введено до ОП дисципліну "Історія та теорія політичних партій та партійних систем"); голови Молодіжної ради при Управлінні молоді та спорту Хмельницької міської ради Козак А. щодо введення до ОП дисципліни, яка б навчала правил поведінки в професійному середовищі (до ОП введено дисципліну "Основи професійної етики"). Також проводиться опитування керівників баз практик щодо змісту ОП та програм практик, результатом яких є корегування порядку проходження практики або змісту освітніх компонентів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП не наведена, оскільки акредитація є первинною, перший випуск програми ще не відбувся. Зауважимо, що в університеті створено якісну систему моніторингу кар'єрного шляху випускників, для чого функціонує Відділ інформаційного менеджменту і працевлаштування випускників, а також Асоціація випускників ХНУ (<https://cutt.ly/ivHqbTT>). На вебсайті Відділу (<http://career.khnu.km.ua/>) розміщено банк вакансій для працевлаштування, інформацію про перспективи підвищення кваліфікації випускників впродовж життя в межах поза освітніх програм університету. Також на сайті працедавці можуть залишити відгук про своїх працівників, які є випускниками університету та іншу необхідну інформацію. Відділом проводиться анкетування випускників щодо задоволення якістю надання освітніх послуг на постійній основі (з інтервалом 0,5; 3; 5 років після завершення навчання). Сформовано електронну базу випускників ОП та реєстр їхніх місць працевлаштування. У перспективі кафедрою міжнародної комунікації та політології планується збір інформації про траєкторію працевлаштування випускників ОП шляхом встановлення та підтримання з ними зворотного зв'язку, проведення регулярних зустрічей з випускниками, їх залучення до моніторингу якості освітнього процесу за ОП, профорієнтаційної роботи тощо. Планується створення Асоціації політологів ХНУ, відповідної спільноти у соціальних мережах.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ХНУ створено дієву систему внутрішнього забезпечення якості (локальні акти та практики), що сприяє виявленню недоліків та вдосконаленню ОП. Серед них: внутрішній моніторинг; опитування здобувачів та випускників щодо змісту, структури, результатів навчання за ОП та якості викладання; залучення працедавців до обговорення ОП; консультування експертами НАЗЯВО (штатними викладачами та здобувачами ХНУ) гарантів ОП; відкриття нової ОП, оновлення чинної, закриття ОП відповідно до запиту ринку праці. Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/HvHqYDe>) здійснюється постійний моніторинг змісту освіти шляхом періодичного аналізу та перегляду ОП, НП, робочих програм навчальних дисциплін на предмет їх відповідності вимогам ринку праці, потребам здобувачів освіти. У ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОП "Політологія" було виявлено та усунуто окремі недоліки при затвердженні нової ОП та НП у 2020 р. Зокрема, підвищено якість викладання "Іноземної мови за професійним спрямуванням" шляхом заміни викладача, збільшення кількості годин на її вивчення та перегляду змісту робочої програми; змінено акцент у викладанні "Української мови за професійним спрямуванням" з вивчення граматики до вивчення основ риторики та ділового письма й змінено назву дисципліни на "Публічне мовлення та академічне письмо"; удосконалено алгоритм реалізації ОП шляхом оптимізації міжпредметних зв'язків, коригування логічної послідовності вивчення кожної дисципліни. Для збереження логіки у вивченні дисциплін, які

забезпечують формування компетентностей, пов'язаних зі здатністю використовувати інформаційні та комунікаційні технології, дисципліна “Прикладна інформатика” переміщена з 4 семестру на 3. Для удосконалення реалізації принципу наступності навчання змінено послідовність вивчення таких освітніх компонентів (ОК) як “Конституційне право України та зарубіжних країн” (з 3 в 4 семестр), “Загальне релігієзнавство” (з 6 в 5 семестр), “Політичні конфлікти та медіація” (з 5 в 7 семестр), “Методика і техніка політологічних досліджень” (з 8 в 7 семестр); для ґрунтовнішого забезпечення компетентностей, що дозволяють аналізувати політику як на національному, так і на глобальному рівнях, було розширено предметне поле окремих ОК. До ОК “Міжкультурна комунікація” було включено модуль “Міжнародний етикет” (змінено назву на “Міжкультурна комунікація та міжнародний етикет”). ОК “Конституційне право” було розширено й змінено назву на “Конституційне право України та зарубіжних країн”; ОК “Теорія політичних систем” змінено на “Політичні системи країн світу”, ОК “Політичні конфлікти” змінено на “Політичні конфлікти та медіація”. Безпосередньо за ОП, що акредитується, під час моніторингу та обговорень значні недоліки не було виявлено.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП “Політологія” проходить акредитацію вперше. Проте, під час підготовки до акредитації широко використовувався досвід викладачів і здобувачів вищої освіти, які є експертами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та активно залучаються до експертизи освітніх програм у ЗВО України, а також досвід проведення в ХНУ акредитаційних експертиз інших ОП. Так, під час акредитації у 2020 році ОП бакалаврського рівня вищої освіти 017 “Фізична культура і спорт” та 274 “Автомобільний транспорт”, а також акредитації ОНП “Комп’ютерні науки та інформаційні технології” (рівень доктора філософії) ХНУ отримав рекомендації щодо продовження реалізації та популяризації політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності. Експерти рекомендували деталізувати процедуру перевірки на плагіат різних видів робіт (кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, наукових статей та тез доповідей конференцій тощо); забезпечити здійснення перевірки на плагіат системами, до яких є довіра, чи із застосуванням декількох систем одночасно; покращити структурованість та регламентованість процедури доведення правил академічної доброчесності та всіх її компонент до здобувачів вищої освіти; розробити додаткові заходи із популяризації цих правил з використанням процедур перевірки уміння застосовувати ці знання під час практичних ситуацій з дотримання академічної доброчесності. Університет вжив заходів щодо урахування вказаних зауважень та пропозицій. Було затверджено та введено в дію з 01.12.2020 р. Порядок перевірки на наявність академічного плагіату та визначення рівня унікальності тексту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти усіх освітніх програм та рівнів вищої освіти за допомогою програмно-технічних засобів Unicheck та Plagiarism. У зв’язку з запровадженням у ХНУ практики перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність академічного плагіату за допомогою програми Unicheck, компанія ТОВ «Антиплагіат» провела навчальний вебінар для завідувачів кафедр, гарантів ОП та осіб, відповідальних за перевірку кваліфікаційних робіт на кафедрах (17.11.2020 р.). Відділ забезпечення якості вищої освіти ХНУ організував тренінг для студентів-учасників фокус-груп із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на тему: “Самостійна робота студентів: інноваційні форми та доброчесність”, який включав модуль “Знайомство з програмою Unicheck для перевірки текстів на наявність академічного плагіату”. Здобувачі вищої освіти за ОП “Політологія” Налімова В., Стаховський А., Біга А., Нижник Д. взяли участь у вказаному тренінгу та довели до студентів ОП усіх курсів отриману інформацію щодо принципів академічної доброчесності, особливостей роботи з програмою Unicheck та необхідності перевірки кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату з її допомогою.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Учасники академічної спільноти ХНУ (адміністрація, НПП, здобувачі вищої освіти усіх рівнів та ін.) змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП, що регламентовано, зокрема, наказом № 191 від 22.12.2017 Про формування організаційної структури системи внутрішнього забезпечення якості в університеті. Розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ХНУ у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти регламентується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у ХНУ (<https://cutt.ly/GvHqJ93>). Відповідно до Положення організація внутрішнього забезпечення якості в ХНУ здійснюється на п’яти рівнях: перший – здобувачі вищої освіти; другий – кафедра; третій – факультет; четвертий – Вчена рада ХНУ; п’ятий – Наглядова рада ХНУ. Контроль над забезпеченням якості вищої освіти в ХНУ здійснює Відділ забезпечення якості освіти, працівники якого організовують регулярні опитування студентів щодо їхнього задоволення якістю викладання (<https://cutt.ly/afbhmn>). Анкети та результати опитувань доступні за посиланням: (<https://cutt.ly/dvHqXL6>). Результати опитувань обговорюються на засіданнях ректорату, науково-методичній раді, вчених радах факультетів, засіданнях кафедр, де приймаються рішення щодо покращення процедур внутрішнього забезпечення якості. Внутрішнє забезпечення якості освіти забезпечують: ректор; проректор з науково-педагогічної роботи (організація освітнього процесу); проректор з наукової роботи (інтеграція наукових досліджень та освітнього процесу, науково-дослідна робота кафедр, НПП та студентів); адміністративно-управлінські та навчальні підрозділи (професійний розвиток НПП, вдосконалення ОП та якості викладання, дотримання норм академічної доброчесності, акредитація, інформаційні системи управління освітнім процесом, бібліотечні та інші інформаційні ресурси); кафедри та факультети (удосконалення ОП, навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів та якості викладання, залучення

стейкхолдерів до моніторингу та реалізації освітнього процесу тощо). Розподіл функціональних обов'язків, повноважень та прав цих підрозділів, а також алгоритм їх взаємодії викладений у відповідних Положеннях, які розміщені на сайті (<https://cutt.ly/EvHqMgY>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони. Комплексний характер реалізації системи внутрішнього забезпечення якості – відповідні заходи реалізуються на всіх рівнях здійснення освітнього процесу. Впроваджена гнучка система оцінювання ефективності діяльності навчально-методичної, наукової та організаційно-адміністративної діяльності НПП. Позитивні практики. НПП безпосередньо залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості в системі різних рівнів - від методичних семінарів та обговорень до рейтингування та власної експертної діяльності. Регулярне опитування здобувачів та врахування цих результатів. Щорічне рейтингування діяльності всіх штатних НПП, які працюють в ХНУ. Експертне середовище ХНУ – 50 експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти різних рівнів (40 НПП та 10 здобувачів).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендації відсутні.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики (створена дієва система внутрішнього забезпечення якості (локальні акти та практики), що сприяє своєчасному виявленню недоліків та вдосконаленню ОП; впроваджена гнучка система оцінювання ефективності діяльності навчально-методичної, наукової та організаційно-адміністративної діяльності НПП, які безпосередньо залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості на всіх рівнях здійснення освітнього процесу) експертна група дійшла висновку, що ОП “Політологія” спеціальності 052 “Політологія” та освітня діяльність за цією програмою мають інноваційний/взірцевий характер, повністю відповідають рівню А за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом ХНУ (<https://cutt.ly/1vHq917>), Колективним договором на 2020-2023 рр. між адміністрацією і трудовим колективом ХНУ (<https://cutt.ly/HvHq7X6>), Правилами внутрішнього трудового розпорядку (<https://cutt.ly/VvHweVg>), Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУ (<https://cutt.ly/AvHwuol>) та ін. У цих локальних актах ХНУ викладено основні аспекти організації освітнього процесу, чітко визначено права та обов'язки усіх його учасників. Ці та інші документи є у вільному доступі на сайті університету в розділі “Публічна інформація” (<https://cutt.ly/fvHwo7x>). Під час проведення фокус-груп НПП та здобувачі, представники студентського самоврядування продемонстрували ЕГ високий рівень обізнаності щодо документів ХНУ, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, розуміють та володіють механізмами комунікації та взаємодії, вільно орієнтуються в пошуку необхідної інформації на веб сайті ХНУ, який є добре структурованим, актуалізованим й інформативно насиченим.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Заклад оприлюднив проєкт ОП на сторінці веб сайту університету у квітні 2020 р.: <https://bit.ly/3eu1uhg> з метою обговорення зауважень та пропозицій, що було виявлено під час проведення фокус-груп зі стейкхолдерами та гарантом ОП. Посилання на внесені пропозиції під час обговорення попереднього варіанту: <https://bit.ly/3eS59a3>, остаточного варіанту: <https://bit.ly/2QwpNVo>, Посилання на проєкт програми 2020 року (<https://cutt.ly/2vHwham>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Установлено, що ХНУ своєчасно оприлюднює на офіційному веб сайті точну та достовірну інформацію про ОП у повному обсязі для якісного інформування стейкхолдерів, здобувачів і потенційних здобувачів освіти: Інформацію про ОП можна знайти на вкладці “Публічна інформація” через “Освітні програми”-“Бакалаврат” - “Факультет міжнародних відносин” (<https://cutt.ly/rvHwcoH>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони. Чіткість та зрозумілість, доступність освітніх програм та ретельна комунікація зі стейкхолдерами, які беруть активну участь у розробці та доповненні ОП, про що свідчать рецензії працеводців, їх залученість до освітнього процесу. Позитивні практики. Якісно структурований, актуалізований та інформаційно насичений офіційний веб сайт ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/>).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін не виявлено, рекомендації відсутні.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики (чіткість та прозорість проєктування та обговорення ОП, поінформованість та активна залученість стейкхолдерів до формування програми ОП, позитивні відгуки роботодавців щодо якості підготовки та прозорості ОП, якість та простота користування веб сайтом ХНУ) експертна група дійшла висновку, що ОП “Політологія” спеціальності 052 “Політологія” та освітня діяльність за цією програмою мають інноваційний/взірцевий характер, повністю відповідають рівню А за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад’юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад’юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дерев`янку Сергій Миронович

Члени експертної групи

Свідерська Ольга Іванівна

Шевчук Олександр Олександрович